

Vlaams
Parlement

vergadering **C75**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 14 januari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de implementatie van de constructieve motie van wantrouwen bij de lokale besturen – 721 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over extremisme, seksisme, lgbtqi-haat, racisme en het haatdiscours bij rechtse groeperingen – 636 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de aanpak van seksisme en xenofobie in hogeronderwijsinstellingen – 650 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het zenden van imams door Turkije naar België – 728 (2019-2020)	15
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verbindingsofficier die de communicatie over het asielcentrum van Bilzen moet organiseren – 738 (2019-2020)	22
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de financiële ondersteuning van gemeenten voor de preventie van radicalisering – 820 (2019-2020)	27

**VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de implementatie van de constructieve motie van wantrouwen bij de lokale besturen
– 721 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Sam Van Rooy

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, ik ben dankbaar dat deze vraag om uitleg ontvankelijk werd verklaard door de ondervoorzitter van deze commissie. Ze betreft een problematiek die belangrijk is om aan te pakken bij de aanvang van een legislatuur.

In ons regeerakkoord staan er heel wat bepalingen rond de lokale autonomie, rond het lokaal bestuur, afspraken die we moeten implementeren met betrekking tot verkiezingen enzovoort. Maar de passus rond de structurele onbestuurbaarheid is urgent. Op dit moment heb ik niet meteen aanwijzingen van problemen links of rechts. Maar ik wil toch even in herinnering brengen dat in de vorige legislatuur, toen we nog met 308 gemeenten waren, voor de eerste keer in de bestuursperiode de structurele onbestuurbaarheid in het Gemeentedecreet werd ingeschreven.

Ik draai de klok zes jaar terug. Ik meen mij nog goed te herinneren dat we reeds het eerste jaar van die legislatuur met de problematiek van onbestuurbaarheid te maken kregen. Dat ging met name over een beslissing in de gemeenteraad van Turnhout, op 2 september 2013, negen maanden na de start van de legislatuur. Een goed half jaar later was er ook in Putte onbestuurbaarheid, en eind 2014 in Denderleeuw en Borgloon. Naar aanleiding daarvan heeft uw voorganger, minister Homans, een studie laten uitvoeren door het Agentschap Binnenlands Bestuur met de opdracht om de huidige regeling rond de onbestuurbaarheid van Vlaamse gemeenten onder de loep te nemen.

We weten allemaal dat het binnen die regelgeving belangrijk is dat de gouverneurs dienaangaande belangrijke initiatieven nemen. Laat het duidelijk zijn dat mijn vraag niet is ingegeven door enige vorm van wantrouwen. Een van de oorzaken van mijn grijze haren is onder andere de problematiek in Turnhout, waar ik, gezien de functie die ik toen binnen de partij bekleedde, nauw bij betrokken was. Zo'n onbestuurbaarheid rechte trekken is niet zo evident.

De aanbevelingen die werden geformuleerd door het agentschap, lijken mij goed en geven ook aanzetten tot een 'constructieve motie van wantrouwen'.

Na dat rapport zijn er nog een aantal gevallen van onbestuurbaarheid gekomen, in Tienen, Pepingen en Haaltert. Ik meen mij te herinneren dat er in de gemeenteraad van Haaltert zelfs vier keer is gestemd over de onbestuurbaarheid. Een schriftelijke vraag om uitleg van toenmalig collega Peter Wouters aan minister Homans heeft mij ook geleerd dat die onbestuurbaarheden vijf keer een burgemeesterswissel tot gevolg hebben gehad.

Minister, deze problematiek kan te allen tijde ergens opduiken. Bovendien hebben we geen al te goede ervaringen met de systematiek van de structurele onbestuurbaarheid.

In welke mate bent u bereid om mee te werken aan een snelle implementatie van dit gegeven? Of wilt u dit mee inpassen in een algemene, grotere omvorming van wat er in het regeerakkoord staat met betrekking tot lokale democratie?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Dijck, ik ben het natuurlijk met u eens dat het belangrijk en nodig is om het nieuwe en in het regeerakkoord afgesproken systeem van constructieve motie van wantrouwen in te voeren ter vervanging van het huidige systeem van onbestuurbaarheid. Er zijn op dit moment twee gemeenten waar gewag wordt gemaakt van een mogelijke onbestuurbaarheid. Er is daar nog geen onbestuurbaarheid, maar die gemeenten zou je eigenlijk al wat moeten monitoren op het vlak van potentiële onbestuurbaarheid. De situatie is niet acuut.

Om die constructieve motie van wantrouwen in te voeren, is er een wijziging nodig van het decreet van 22 december 2017 dat betrekking heeft op de lokale besturen.

U weet dat die constructieve motie niet de enige wijziging is die we voorstellen. Er zijn nog heel wat elementen die we in ons regeerakkoord hebben genoemd, zoals de bepalingen in verband met de burgemeester, de coalitievorming, en de installatievergadering van de gemeenteraad. Ook de verdere vereenvoudiging van de organieke regelgeving is een van de ambities van onze regering.

Het is niet aangewezen om voor elke verandering, elk idee of elk plan een decreetswijziging door te voeren. Mijn ambitie is om die te bundelen, ook om de communicatie naar de lokale bestuurders helder en eenduidig te houden. Dat decreet kun je beter een of twee keer wijzigen tijdens een legislatuur, je kunt een aantal dingen beter groeperen en die informatie gebundeld doorgeven dan dat je elk jaar aan dat decreet sleutelt. Inzake rechtszekerheid en stabiliteit is dat ook niet de beste methode.

Daarom ben ik van plan om een eerste groep wijzigingen, zaken die inhoudelijk zijn afgesproken tijdens de regeringsonderhandelingen, samen te nemen en in één beweging voor te leggen aan de Vlaamse Regering. Waarover heb ik het dan? Eerst en vooral over het feit dat de burgemeester in de toekomst, voor de volgende legislatuur, na 2024, de kandidaat met de meeste voorkeurstemmen van de grootste coalitiefractie zal zijn. Ten tweede, het getrapte initiatiefrecht voor coalitievorming. Dat kent u vanuit het Vlaams regeerakkoord. Ten derde, dat we de installatievergadering van de nieuwe gemeenteraden in de eerste vijf werkdagen van december laten plaatsvinden en niet meer in januari, zodat de nieuwe coalitie de eerste begroting mee kan helpen bepalen. Ten slotte, de constructieve motie van wantrouwen, waarbij je weet dat er steun moet zijn van twee derde van elke indienende fractie. Dit kan niet twaalf maanden na de installatie van de gemeenteraad en ook niet twaalf maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het is dus binnen een welbepaalde periode van de legislatuur dat die constructieve motie van wantrouwen kan functioneren.

Ik ga zo snel mogelijk werk maken van die eerste reeks aanpassingen en mijn bedoeling is om dit voor het zomerreces voor de eerste maal aan de Vlaamse Regering voor te leggen voor een principiële goedkeuring. Ik hoop dan alle stappen te hebben doorlopen, dit op tijd aan het parlement te kunnen voorleggen zodat we voor het einde van dit jaar dat eerste pakket kunnen goedkeuren. Dan zijn we helemaal in regel met de ambitie van het Vlaams regeerakkoord, namelijk dat men in het eerste jaar van de legislatuur geen constructieve motie van wantrouwen kan indienen, maar dat het mogelijk zal zijn vanaf het moment dat het mogelijk wordt gemaakt volgens het regeerakkoord, namelijk vanaf het begin van het tweede jaar van de legislatuur.

Sorry, ik ben fout. Ik was te enthousiast, het gaat over het tweede jaar, maar de regel zal in 2020 klaar zijn. Vanaf 2021, het tweede jaar, kan de constructieve motie van wantrouwen werken. De tijd gaat snel.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, uw antwoord stemt me tevreden. Ik stelde deze vraag dan ook in deze optiek, om inderdaad niet om de haverklap decreten te moeten wijzigen. Ook voor de lokale besturen is dat belangrijk. Het aanduiden van de burgemeester, coalitievorming zijn allemaal zaken die pas worden geïmplementeerd in 2024. Daarom wilde ik u wat werk besparen door ons eerst te focussen op de zaken die belangrijk zijn in de loop van een legislatuur.

Als u zegt dat u dat toch in een pakket wilt stoppen wat er in het regeerakkoord al is afgesproken, dan kan ik daar vrede mee nemen. Laat het duidelijk zijn: mijn ingeving was dat dit urgenter is.

Zelf ben ik niet op de hoogte van twee gemeenten waar dat het geval is. Soms kan het heel snel fout lopen. Dat was niet mijn ingeving. De vorige legislatuur heeft ons geleerd dat er in de eerste twee kalenderjaren al vier onbestuurbaarheden waren, en dat was mijn bekommernis.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Onze partij heeft altijd wat vragen gehad bij die constructieve motie van wantrouwen en of dat de juiste weg was. Het staat nu in het regeerakkoord en ik ben er nu absoluut van overtuigd dat we er niet te lang mee moeten wachten omdat er in sommige besturen jammer genoeg al wat zenuwachtigheid is. Het instrument staat nu in het regeerakkoord en in de beleidsnota.

Minister, ik ben ook heel blij te horen dat u daar werk van wilt maken, zodat de implementatie wellicht nog in de loop van dit kalenderjaar kan worden afgedwongen. Zo kunnen de lokale besturen daar rekening mee houden.

Voor ons is en blijft het belangrijk dat de constructieve motie van wantrouwen een noodoplossing blijft, dat het niet een instrument wordt waarvan men regelmatig gebruik kan maken, naargelang hoe de zon schijnt. Ik vind het dan ook heel belangrijk dat er beperkende voorwaarden aan gekoppeld zijn, zoals dat het niet kan in het eerste en het laatste jaar van de legislatuur. Ik dacht dat fracties die er gebruik van willen maken, ook absoluut de meerderheid in hun eigen fractie moeten hebben. Het is een noodoplossing voor situaties die, laat ons hopen, niet regelmatig voorkomen. Een sterk lokaal bestuur veronderstelt toch een zekere stabiliteit. Dat blijft onze stelling.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over extremisme, seksisme, lgbtqi-haat, racisme en het haatdiscours bij rechtse groeperingen

– 636 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de aanpak van seksisme en xenofobie in hogeronderwijsinstellingen

– 650 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, een paar weken geleden was kwam op uitnodiging van de rechts-conservatieve studentenvereniging Katholiek Vlaams

Hoogstudentenverbond (KVHV) Jeff Hoeyberghs spreken bij de UGent. Vooraf waren er protesten omdat er al een seksistische aankondiging was geweest. De voordracht is toch doorgedaan op 4 december. Er waren beelden van. Een paar beelden maar, maar ook daarin objectiverde de spreker vrouwen als intellectueel minderwaardig in vergelijking met mannen. Zij werden als kwaadaardig voorgesteld, zelfs als fundamenteel kwaadaardig. De spreker heeft lgbtqi-mensen beleedigd. Hij heeft kinderen van alleenstaande ouders bestempeld als uitschot. Hij heeft racistische praat uitgeslagen. En dat alles tegenover een publiek van jonge studenten.

Minister, we hebben het tijdens vorige commissievergaderingen al aangeraakt. U hebt zich toen uitgesproken tegen alle vormen van extremisme. Welke initiatieven gaat u nemen tegen deze extremistische uitingen, maar ook tegen andere vormen van rechts-radicalisme en haatdragende acties in kringen van jonge studenten?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik heb een vraag over hetzelfde gebeuren als waarover collega Groothedde het had. Studentenvereniging KVHV organiseerde recent een bijeenkomst in een auditorium aan de UGent met Jeff Hoeyberghs als spreker. De chirurg deed daar zeer verontrustende uitspraken, niet alleen over de klimaatproblematiek, maar ook en vooral uitspraken die bol stonden van seksisme. Deze uitspraken hebben, heel terecht, heel wat verontwaardigde reacties losgemaakt. Ze kunnen grensoverschrijdend gedrag uitlokken door vrouwen te seksualiseren.

Nog maar twee jaar geleden ontstond de #MeToo-beweging naar aanleiding van getuigenissen uit verschillende sectoren over seksuele intimidatie, aanranding of seksueel misbruik. In dit parlement hebben we toen de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag opgericht, waarin heel wat slachtoffers en organisaties werden gehoord.

Initieel ging het enkel over sport. Nadien hebben we het uitgebreid naar andere sectoren, onder meer naar getuigenissen binnen de sector cultuur. Bij het afsluiten van deze commissie formuleerden we aanbevelingen om de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak van de problematiek te versterken. Die werden gebundeld in een voorstel van resolutie, goedgekeurd in de plenaire vergadering op 4 juli 2018. We hebben daarnaast in dit kader ook twee decreten goedgekeurd.

Je kunt veel beleidsmaatregelen nemen, maar de recente gebeurtenis overtuigt mij ervan dat inzetten op een culturele omslag elementair is en werk van elke dag blijft. Het is niet omdat dit parlement heel uitvoerige hoorzittingen organiseerde en daarover ook standpunten heeft ingenomen, dat dit in de dagelijkse realiteit effectief is.

Het filmpje van de lezing, waar de hallucinante uitspraken van Jeff Hoeyberghs op applaus en gelach werden onthaald, toont wederom aan dat er binnen studentenclubs heel wat extreme meningen kunnen leven én dat de leden van zo'n club in hun besloten gemeenschap elkaar aanmoedigen in zulke gedachten. Nochtans moet een hogeschool of universiteit, net zoals een lagere of secundaire school, een plek zijn waar iedereen zich welkom moet kunnen voelen. Het moet een veilige plek kunnen zijn voor alle studenten die er elke dag vertoeven, ongeacht hun geslacht, seksuele geaardheid of etniciteit.

In de beleidsnota Gelijke Kansen staat: "Samen met mijn collega's bevoegd voor justitie, onderwijs, welzijn, cultuur, jeugd, sport en media bevestigen we het engagement om duurzaam werk te maken van beleidsacties die zowel de fysieke, psychische als seksuele integriteit beschermen. We werken daarbij verder op basis

van het actieplan integriteit en hebben aandacht voor kwaliteitsbevordering, sensibilisering, preventie en een adequaat en gepast reactiebeleid.”

Minister, indien u effectief werk wilt maken van gelijke kansen en de bescherming van de fysieke, psychische en seksuele integriteit, dan moet er ook een beleid rond worden gevoerd en dan moet er worden geageerd tegen de verspreiding van haatdragend gedachtegoed. Het kan zeker niet de bedoeling zijn dat jongeren uitgerekend in Hogeronderwijsinstellingen hiermee in aanraking komen.

Deze thematiek kwam al aan bod naar aanleiding van een actuele vraag op 18 december 2019. Mijn vraag en die van collega Groothedde waren toen ook al ingediend. Ze hebben een andere teneur. Maar ik heb mijn vraag laten staan omdat ik het breder wil trekken dan de vraag tijdens de plenaire vergadering.

Minister, hebt u overleg gepleegd of gepland met de Hogeronderwijsinstellingen om binnen de structuur van de instelling seksisme, homofobie en racisme gericht aan te pakken? Op welke manier kan Vlaanderen deze instellingen ondersteunen in een beleid ter zake?

Kunt u een overzicht geven van de maatregelen die vanuit Gelijke Kansen genomen werden en worden ter opvolging van de resolutie betreffende voorstellen voor het versterken van de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, laat mij beginnen met te zeggen dat ik, net zoals velen, die beelden en uitspraken heb gezien en gehoord. Natuurlijk verwerp ik ze volledig. Ik vind ze verfoeilijk en mensonwaardig. Ik zeg dat niet alleen als mens maar ook als zoon van een moeder, als echtgenoot en als vader van een dochter. Als je in de 21e eeuw in Vlaanderen zulke retoriek hoort, is dat beschamend. Je haren rijzen daarvan te berge. Dat is in strijd met de fundamenteën van ons westerse samenlevingsmodel en van de verlichting. Dat is een rechtstreekse aanval op de vrijheid en de gelijkheid van mensen.

Ik ben dan ook heel blij en verheugd dat daar massaal en nogal intens op werd gereageerd door de samenleving. Er zijn meer dan duizend klachten ingediend. Ook de Provinciale raad van Limburg van de Orde der artsen heeft een onderzoek ingesteld. Ik heb begrepen dat het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen naar de rechtbank stapt. Op zich is dat een heel belangrijk en noodzakelijk signaal.

Ik ga toch niet mee in de vraag van sommigen om dit te verbieden. Ik heb met heel veel aandacht het opiniestuk gelezen van Alicja Gescinska in De Morgen van 11 december 2019. Ik kon me in hoofdlijn wel vinden in haar benadering. Als vrouw gruwte zij natuurlijk ook van hetgeen daar wordt gezegd. Langs de andere kant zegt ze ook dat er in onze samenleving vrijheid van meningsuiting bestaat. Maar het is aan de rechter om te oordelen of hier nu sprake is van een misdrijf – er zijn ook wetten op seksisme en dergelijke. We hebben daarvoor de scheiding der machten. Als er sprake is van een schending van het strafrecht, dan zal de rechter ook wel een veroordeling uitspreken.

Maar het feit dat zulke wansmakelijke ideeën aan het licht komen, zorgt er ook voor dat wij als samenleving beseffen dat wat wij soms als verworven beschouwen, vaak helemaal niet verworven is. Het is een permanente strijd om te vechten tegen taboes, tegen vooroordelen, tegen denkbeelden – denkbeelden die die dokter op een heel extreme manier heeft verwoord. Hoe leren we daarmee om te gaan, hoe formuleren we daar een antwoord op, en hoe trekken we daartegen ten strijde? Misschien zijn de universiteiten en hogescholen net de plaats waar mensen hun

intellectuele en verbale weerbaarheid kunnen aanscherpen. Ik vond dat er in de benadering van mevrouw Gescinska een aantal elementen zaten die ik mee onderstreep.

Wat ik ten zeerste betreur, is dat de organisatie die die gespreksavond heeft georganiseerd, op geen enkele manier afstand wenst te nemen van de inhoud van wat daar werd gezegd. Ze steekt zich daar ook wat weg. Ik was toch een beetje gechoqueerd door het feit dat een van hun woordvoerders op een heel beschaafde manier op de televisie staalhard ontkende dat hij lid was van de organisatie Schild & Vrienden. Een kwartier of twintig minuten later – dat is de wereld waarin we leven – konden we dan op sociale media beelden zien van diezelfde woordvoerder die heel actief deelnam aan die organisatie. Je kunt je dan heel wat vragen stellen rond betrouwbaarheid, geloofwaardigheid, integriteit en respect voor de waarheid.

Nogmaals: ik denk dat het een heel belangrijke zaak is dat de samenleving hier zeer sterk op reageert, en dat we mensen daarin ook wapenen, en dat we argumenten en instrumenten aanreiken.

Langs de andere kant: voor uitspraken of meningen die ons irriteren of kwetsen, maar niet in die mate dat ze strafrechtelijk zijn, geldt natuurlijk de vrijheid van meningsuiting. Wat kunnen we daaraan doen? Ik denk dat ons beleid moet voortbouwen op de resoluties – resolutie 1633 en 1628 – rond de preventie en aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag, die we absoluut moeten uitrollen.

We hebben een preventieve taak, en ik denk dat we ook een heel belangrijke taak hebben rond het sensibiliseren van mensen. We moeten ook op basis van wetenschappelijk onderzoek – dat vandaag de dag spijtig genoeg soms heel wat fake news bevat – integere en juiste informatie blijven geven. Ik ben van plan om hier, als minister van Gelijke Kansen, heel duidelijk verder op in te zetten. Want onze samenleving is een samenleving waar mannen en vrouwen gelijk en gelijkwaardig zijn, dezelfde rechten hebben, en respect verdienen. Ik ben mij er ook heel sterk van bewust dat het taalgebruik dat aan dergelijke ideeën vasthangt, de cultuur die dat belichaamt, natuurlijk de deur openzet voor bepaalde denkbeelden die we absoluut niet willen. Die denkbeelden kunnen sommige mensen er misschien toe aanzetten om grensoverschrijdend gedrag te legitimeren, te gedogen, te minimaliseren. En dat is iets wat we in het Vlaanderen van de 21e eeuw absoluut niet wensen.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, onder andere naar aanleiding van uw antwoord zie ik dit als een aanzet tot een gesprek dat we langer en breder moeten voeren. Mijn collega geeft terecht aan dat dit een seksistisch gebeuren is, en u gaat daar ook terecht uitgebreid op in.

Maar ik wil ook even benaderen dat dit toch breder ging. Dit ging niet gewoon over vrouwen, maar over een heleboel mensen: minderheden, maar ook mensen in kwetsbare posities. Het gaat ook niet gewoon over vulgaire praat, maar ook over niet-wetenschappelijke uitspraken, zoals u zei.

Dat gaat over haatdiscours dat aan fake news is gekoppeld. Terzijde even, dat u dat veroordeelt, lijkt mij vanzelfsprekend en te verwachten. Daarvoor hoeft niemand ook een band te hebben met iemand in een van die gemeenschappen. Het is toch belangrijk dat we blijven benadrukken dat de band die men met iemand heeft, hem niet tot minder- of meerderwaardig maakt. Iemand is volwaardig op zich.

U hebt echter ook gelijk als u daar voorzichtig in bent. Ik was al van plan om dat aan te halen. Dit zit inderdaad op de wip tussen twee of zelfs meer rechten: het

recht op vrije meningsuiting en onze plicht om mensen in kwetsbare posities, die trouwens ook socio-economisch kwetsbaar zijn, te beschermen. Wat dat betreft, blijf ik toch op mijn honger.

Een klein gedachte-experiment: hoe zouden we hebben gereageerd als iemand van een andere strekking zulke woorden had geuit? Zou daar dan meer gevolg aan zijn gegeven? Er zijn nu inderdaad al duizend aangiftes geweest, niet alleen bij het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, maar ook bij Unia. Dat is behoorlijk wat. Het is immers inderdaad een multidisciplinaire zaak. Ik wil echter toch even aangeven dat dit ook het online haatdiscours echoot.

Bij de hoorzitting met Unia vorige week is al aangegeven dat vrouwen, en vrouwen van kleur dan nog meer, alleen al 27 keer meer kans hebben om het slachtoffer te worden van haatdiscours online. Dat komt niet uit de lucht vallen. Daar zit een internationale beweging, een golf achter, waarbij het haatdiscours om zich heen grijpt, maar ook de haattheorieën. Het concept dat vrouwen minderwaardig zijn, werd daar aangehaald.

Het concept dat mensen van kleur een lager IQ hebben, is een ander idee dat vaak wordt aangehaald, dat ze meer tot geweld geneigd zouden zijn. Dat zijn de wortels van haat, maar ze kunnen ook aanzetten geven tot extremisme in de praktijk.

Dit was niet zomaar ergens een marginale omgeving. Dit is een plek waar de elite van morgen wordt gevormd. Wat dat betreft, heb ik dus toch wel de vraag hoe we daar structureler mee kunnen omgaan. Is dit nog wel een kwestie van vulgariteit? Gaat dit over vrije meningsuiting? Is dit niet gewoon een uitwas van extremisme? Hoe pakken we de wortels hiervan aan, in plaats van gewoon de uiting ervan te veroordelen, want dat lijkt me een veel te gemakkelijke uitweg.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord, een antwoord dat ik, laat me heel duidelijk zijn, echt wel onderschrijf.

Toen we hier die Commissie Grensoverschrijdend Gedrag hebben opgericht, was dat naar aanleiding van de getuigenissen over misbruik, daadwerkelijk misbruik. Ik was voorzitter van de commissie. We hebben toen in de diverse sectoren zeer veel organisaties en mensen gehoord, en ook de wetenschappelijke benadering, het wetenschappelijk onderzoek. We hebben een uitvoerige resolutie gemaakt, maar dat is niet genoeg. Dat blijkt tot op vandaag weer.

Je kunt natuurlijk zeggen dat het hier maar over uitspraken gaat, maar we weten natuurlijk dat het begint met uitspraken, en uit die uitspraken blijkt dat men niet die gelijkwaardigheid vooropstelt die wij als verworven beschouwen. Zoals ik daarstraks zei, het blijft werk van elke dag, en het is niet omdat wij hier die resolutie hebben gemaakt dat we er zijn. Ik wil u dus vragen om, zoals u hebt gezegd, daar verder werk van te maken, in de diverse sectoren.

U hebt gelijk: dit is een moeilijke evenwichtsoefening. Er is de vrije meningsuiting en die respecteren wij ook, vanzelfsprekend. Ik besef echter heel goed dat uitspraken die zo denigrerend zijn en die gelijkwaardigheid gewoon aan de kant schuiven, vaak het begin zijn. We moeten daar dus echt wel tegen blijven sensibiliseren, laten weten dat dit absoluut niet kan. Ik vraag u om organisaties de hand te reiken. Dat was mijn eerste vraag: om de hogescholen en de universiteiten die daarmee worden geconfronteerd en ongetwijfeld ook die moeilijke evenwichtsoefening maken, daarin te ondersteunen.

Terecht is gezegd dat een element niet alleen veroordelen is, maar ook het weerbaar maken van de studenten. Dat is absoluut een taakstelling. Dus vraag ik

u: ga het gesprek aan. In casu gaat het over hogescholen en universiteiten, maar dat geldt ook voor andere organisaties binnen de verschillende sectoren, zodat zij zeker preventief en sensibiliserend blijven werken op het terrein, want de gebeurtenissen hebben me nog eens overtuigd dat het een werk blijft van elke dag en dat het nooit af is.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik ontwaar hier toch heel wat hypocrisie, niet het minst bij de twee vraagstellers van CD&V en Groen, maar ook deels bij minister Somers.

Minister, ik kan mij vinden in uw antwoord, waarin u het opneemt voor de vrijheid van meningsuiting en zegt dat we dat niet kunnen verbieden. Maar wat hier door niemand is gezegd, is dat er wel consequenties zijn voor het KVHV Gent, omdat zij een bepaalde spreker hebben uitgenodigd. Ze zijn namelijk twee maanden geschorst, ze zijn tijdelijk – ik weet niet precies voor hoe lang – verbannen uit de stadsgebouwen van de universiteit Gent, en die schorsing wordt ook gesteund door rector Rik Van de Walle van de UGent.

Iedereen die hier komt zeggen dat ze voor de vrije meningsuiting zijn, waarop dan telkens diezelfde 'maar' volgt, welnu, die zou in de eerste plaats de UGent en ook de stad Gent op de korrel moeten nemen omdat zij ervoor gezorgd hebben dat de studentenvereniging die een spreker heeft uitgenodigd met consequenties wordt geconfronteerd, door de inhoud van wat die spreker daar heeft gezegd.

Minister Somers, er is inderdaad gevraagd aan het KVHV Gent om zich daarvan te distantiëren, om afstand te nemen, maar dat hebben zij niet willen doen. U kunt dat betreuren, maar u kunt u ook de vraag stellen of het de taak is van iemand die een lezing organiseert om afstand te nemen van wat de spreker zegt. Ik denk dat dit geen verplichting is en dat daar alleszins geen consequenties aan moeten worden verbonden als die organisatie dat niet doet. Wil dat zeggen dat die organisatie, of die zaal vol jonge studenten, waarnaar u verwees, mevrouw Schrijvers, door te zeggen dat ze gelachen en geapplaudisseerd hebben, het daarmee eens is? Eerlijk gezegd, toen ik naar die lezing op YouTube heb gekeken, waar het moeilijk te verstaan was, maar waarvoor ik toch mijn best heb gedaan, heb ik vaak gelachen. 'Shoot me.' Waarom heb ik gelachen? Omdat ik het ermee eens ben? Neen. Ik vond het zo potsierlijk en lachwekkend, wat daar is gezegd. Heel veel van die studenten vonden dat ook potsierlijk en lachwekkend en die hebben hem eigenlijk uitgelachen. Zo moet u dat zien.

Dan wordt er nog gezegd dat als het KVHV Gent daar geen afstand van neemt en als zij de video niet offline halen, ze nog eens drie maanden extra zullen worden geschorst. Waarom hebben we het daar niet over? Want dat is natuurlijk de grote schande. De hypocrisie van Groen en van CD&V zit er natuurlijk in dat zij hier veel tamtam komen maken over een lezing van Jeff Hoeyberghs, die, nogmaals, vooral op hoongelach is onthaald geweest, die ontzettend veel klachten heeft losgemaakt, terwijl die twee partijen al decennialang in dit land de grootste homohaters uit de wereld vanuit moslimlanden, zoals Afghanistan, Irak, Somalië importeren.

Dat is uw beleid. Daarom hebben wij hier vandaag Koranscholen waar jonge kinderen worden geïndoctrineerd met homohaar, moskeeën met salafisme waar homohaar wordt geleerd. Dat is uw beleid. Dan gaat u nu de grote Jan, of de grote dame, uithangen over iemand als Jeff Hoeyberghs. Schaam u voor die hypocrisie!

En schaam u ook over de hypocrisie over de vrije meningsuiting, want u bent die helemaal niet genegen. U zegt dat wel, u doet dat in woord, maar als het erop aankomt vindt u het blijkbaar oké dat een studentenvereniging nu de consequenties moet dragen omdat zij gewoon doen wat studentenverenigingen doen en

dat is: zich amuseren, mensen uitnodigen om te spreken en daarmee lachen, of daar iets anders mee doen. Dat is onze zaak niet. U moet wat meer vertrouwen hebben in onze samenleving en in onze studenten, die daar absoluut niet die gevolgen aan zullen geven.

Denkt u nu echt dat er studenten zijn die hun vrouw minderwaardig zullen behandelen omdat ze dat in een lezing van Jeff Hoeyberghs hebben geleerd? We hebben het hier niet over de islam. Daar gebeurt dat natuurlijk wél, want dat is een religie, een systeem. En in de Koran en de Hadith staan talloze zaken die tien keer erger zijn dan wat Jeff Hoeyberghs daar te berde heeft gebracht. Maar daarover hoor ik u niet, sterker nog, dat faciliteert en subsidieert u.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Eerst en vooral wil ik duidelijk zeggen dat ik mij uiteraard aansluit bij de woorden van de collega's van Groen, CD&V en de minister.

Mijnheer Van Rooy, ik wil u ertoe oproepen om de collega's en de minister geen woorden in de mond te leggen die zij niet hebben uitgesproken. Zij hebben niet gezegd dat alle studenten daarvoor moeten worden terechtgewezen enzovoort. Zij hebben opgeroepen tot een universitair gelijkheidsbeleid. Ik wil daarbij een fact-check doen en u ertoe oproepen om meer vertrouwen te hebben in de studenten zelf. Méér vertrouwen in de studenten zelf. Niet alleen in de instellingen, in de universiteit, maar meer vertrouwen in de studenten zelf. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

En u hebt ook geen vertrouwen in de studenten zélf. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

U hebt geen vertrouwen in de studenten zélf, want het zijn de studenten zélf die de schorsing hebben uitgesproken. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Nee, nee. Er is procedureel geen tussenkomst. Er is een schorsing door de studenten zelf. Het Politiek en Filosofisch Konvent (PFK), een groep van filosofische en levensbeschouwelijke studentenverenigingen zelf heeft deze schorsing uitgesproken. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Ja, ik vind het goed dat studenten worden geresponsabiliseerd in een universitair gelijkheidsbeleid. Want ik heb vertrouwen in die studenten. Ja, ik heb vertrouwen in hen. Dat vind ik goed. En ik hoop dat u dat vertrouwen ook hebt.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, ik sluit mij aan bij meerdere collega's en bij de veroordelingen van alles wat Jeff Hoeyberghs heeft uitgesproken aan de UGent.

Minister, ik sluit mij er volledig bij aan dat we dit soort zaken niet kunnen verbieden. Want dat zou natuurlijk vereisen dat we op voorhand kunnen inschatten of iemand strafbare dingen zal zeggen. Dat zijn intentieprocessen. Dat is censuur. Bovendien, als je meningen verbiedt, wil dat niet zeggen dat de mening zelf verdwijnt.

Collega, de universiteit is inderdaad een heel veilige plek en moet dat ook zijn. Maar het is natuurlijk ook een plaats waar ideeën botsen en waar meningen vrij zijn en dat ook moeten zijn. Het is de plaats bij uitstek waar meningen vrij moeten zijn. Ook als die meningen extreem of onwetenschappelijk zijn, dan nog zijn die meningen vrij.

Maar aan grote rechten zijn natuurlijk ook grote verantwoordelijkheden verbonden. Het is dan ook niet meer dan normaal dat zo'n studentenvereniging inderdaad voor haar verantwoordelijkheid wordt geplaatst. Als ik die beelden bekijk ... Misschien

is het in andere contexten verschillend, maar ik heb nog nooit geapplaudisseerd voor zaken waarmee ik het niet eens ben. Dat heb ik nog nooit gedaan. En ik heb ook nog nooit geapplaudisseerd om iemand uit te lachen. Dat zijn dingen die ik niet doe in zalen. Als ik naar een speech ga luisteren, applaudisseer ik wanneer ik het eens ben en applaudisseer ik niet wanneer ik het oneens ben. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

U applaudisseert als u lacht. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

De voorzitter: Los van de inhoud: de heer Coenegrachts heeft het woord. Mijnheer Van Rooy, u hebt daarnet het woord gehad. We onderbreken elkaar niet, tenzij er een aanleiding is tot een persoonlijk feit. Maar dan moet dat ook op die manier worden gevraagd en door mij zo worden gepercipieerd en toegewezen.

Mijnheer Coenegrachts, gaat u verder.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, ik dank u voor die verduidelijking.

Mocht er hier iets positiefs uit te halen zijn, dan is het toch dat het op scherp stellen van deze mening ervoor zorgt dat ook de tegenreactie op scherp wordt gesteld, dat we ons er opnieuw van bewust zijn dat die strijd voor gelijke rechten nog niet gestreden is.

Toen ik vijf jaar geleden vader werd van een dochter, heb ik niet gedacht dat ik deze mening nog zou moeten bestrijden. Laat ons dat vastnemen om die reden en samen opnieuw en verder de strijd voeren tegen discriminatie en haat. In ons vindt u een partner.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, eerst en vooral – en ik zeg het nu in de micro – moet ik vaststellen dat de heer Van Rooy zeer selectief is in zijn vraag naar de vrijheid van meningsuiting, want hij heeft zowat iedereen die hier het woord nam onderbroken, terwijl de regels van ons parlement heel helder zijn: iedereen krijgt de kans om zijn punt te maken en luistert naar elkaar. Maar dat is blijkbaar voor collega Van Rooy selectief, zoals natuurlijk ook zijn aandacht voor een aantal kernwaarden in onze samenleving selectief is.

Ten gronde ben ik het eens met de interveniënten van CD&V, Open Vld en Groen, die terecht zeggen dat de uitdaging waar we voor staan heel groot is. We worden heel regelmatig geconfronteerd met mensen die zich niet accorderen aan de grondwaarden van onze samenleving, van onze Vlaamse en onze westerse samenleving, zoals de gelijkheid van man en vrouw, de vrijheid van meningsuiting, het recht op de eigen seksuele identiteit. Dat is verontrustend, maar tegelijkertijd is het ook een wake-upcall.

Alleen denk ik dat het onze houding zou moeten zijn dat we dat niet instrumentaliseren, dat we daar niet selectief in zijn. Als er van de ene kant uitspraken worden gedaan of meningen verkondigd die regelrecht ingaan tegen de grondwaarden, steigeren we, maar als dat vanuit een andere kant gebeurt, minimaliseren we dat en zetten we het weg als kolder of het werk van een stand-upcomedian en dergelijke meer. Ik heb dezelfde oefening gemaakt als mevrouw Groothedde. Ik probeer dat regelmatig te doen. Ik probeer in mijn hoofd de persoon die de uitspraken doet, te veranderen en iemand van een ander kamp in de plaats te zetten en dan diezelfde woorden opnieuw te beluisteren en me dan af te vragen hoe we daar maatschappelijk mee zouden omgaan. We moeten daar een rechte lijn in bewandelen. Je kunt fundamentele rechten en vrijheden niet selectief verdedigen. Je moet dat consequent doen. Dat is hier aan de orde.

Het is evident dat we daarvoor een beleid moeten ontwikkelen. Dat beleid is ontwikkeld, het moet worden bijgestuurd en verbeterd en intensiever gemaakt. Tegelijkertijd is dat een opdracht voor onze hele samenleving. Waarden en grondwaarden verdedigen we samen, niet alleen als politicus maar ook als burger van deze samenleving. De studenten protesteren tegen dergelijke uitspraken. Het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen zegt dat dat niet kan. De orde van geneesheren schakelt een deontologische commissie in en onderzoekt hoe dat zit. We moeten bekijken of dat al dan niet strafrechtelijk is. We hebben een wetgevend kader. We leven in een rechtsstaat. Zijn er strafrechtelijke feiten te ontwaren in die uitspraken? Kan dat worden hardgemaakt voor de strafrechter? Het is heel belangrijk dat we dat doen.

U vraagt mij om contact op te nemen met de hogescholen. In de mate dat dit plaatsvindt in een sfeer van radicalisering, van gewelddadige radicalisering, zijn er contacten met de hogescholen. Er zijn hogescholen en universiteiten die daarvoor bij de Vlaamse administratie aankloppen en vragen hoe zij in een klimaat van radicalisering, bijvoorbeeld rond deze problematiek, daarmee kunnen omgaan en hoe zij jonge mensen kunnen wapenen en uitleggen dat die grondrechten fundamenteel zijn om ook hun vrijheid en gelijkheid te garanderen.

Ik ga geen uitspraken doen over de UGent, maar ik betreur wel ten zeerste – en ik neem daar ook akte van – dat de organiserende vereniging niet bij machte is afstand te nemen van de inhoud van wat daar gezegd wordt. Men weigert dat. Ik kan daar alleen maar akte van nemen. Ik begrijp de selectiviteit van de verontwaardiging niet goed. Het is niet meer dan logisch dat men sprekers kan uitnodigen. Ik heb in mijn leven in heel veel organisaties sprekers uitgenodigd, soms mensen met wie ik het fundamenteel oneens ben. Die mensen krijgen het forum om te praten, maar mijn standpunt ter zake zal glashelder en duidelijk zijn. Alleen begrijp ik soms wel waarom men daar niet duidelijk in is. Ik heb een heel verhaal gehoord over holebi's van mijnheer Van Rooy.

Maar ik wil toch even iets voorlezen van de heer Van der Veken Vyncke, de vicepreses van het KVHV Gent, die op Terzake komt zeggen dat hij geen enkele band heeft met de organisatie Schild & Vrienden. Hij ontkent dat staalhard. Dan blijkt de ene film na de andere foto te bestaan waaruit blijkt dat die man actief aanwezig is bij de organisatie Schild & Vrienden. Dat is dus weinig waarheidsgetrouw, en ik druk mij voorzichtig uit.

Ik wil gewoon eens voorlezen wat er zoal uit die man zijn pen komt gerold in een interne Facebookgroep van Schild & Vrienden:

"Ik was vandaag echt zwaar lid van de patriarchy
Weer een dagje les aan de UGent (...)
ga met groepje dat naar station moet
homo van mijn richting zit in dat groepje
kans om hem te triggeren zal ik nooit laten liggen
we komen aan deur
Ik en homo laten elkaar tegelijk voor
(Rechts maar ik blijf wel een heer hé, altijd tonen dat je beter bent)
Wie gaat er eerst?
ik strek mijn arm uit en toon hem dat hij eerst mag gaan
hij zet eerste paar stappen
IK ZIE MIJN KANS, IK GRIJP HEM
"Minderheden eerst""

Over homofobie gesproken! Wat is het grote probleem bij het hele verhaal dat ik daarjuist heb gehoord? Er is een Frans spreekwoord dat zegt: 'Les extrêmes se touchent.' In het verdedigen van de grondwaarden – de humane waarden van onze

samenleving – moet je soms verbijsterend vaststellen dat er heel rare coalities zijn die die waarden proberen onderuit te halen. Als het erop aan komt, zeggen die soms dingen die heel gelijk sporen.

Het is vanzelfsprekend heel belangrijk dat we die grondwaarden uitleggen binnen onze opvoeding, in ons onderwijs, in onze samenleving, en aan alle mensen die het belang van die Vlaamse, westerse, universele grondwaarden verstaan. We moeten die grondwaarden verdedigen, en uitleggen dat het belangrijk is dat de gelijkheid van man en vrouw iets is waar we jaren voor hebben gevochten. Dat is de uitdaging waar we voor staan, en een uitdaging die heel regelmatig terugkomt.

Het is belangrijk dat we opkomen voor het recht op onze eigen seksuele identiteit, zonder te worden gediscrimineerd, zonder daarin te worden bedreigd. We moeten daar consequent voor ijveren. Want het creëert gelijke kansen voor iedereen. Dat is onze manier van samenleven. Dat gaat uiteindelijk over de absolute kernwaarde van onze samenleving, en daarin verschillen we van andere samenlevingen. Het gaat over de menselijke vrijheid. Dat moeten we op een consequente manier doen.

Vanuit het beleid bestaan daar jammer genoeg geen wonderoplossingen voor. Maar we moeten het gevoerde beleid absoluut intensifiëren. Mevrouw Groothedde, als het parlement zegt dat we daar een grondiger debat over moeten voeren, dan sta ik daar zeker voor open. Dan moeten we dat doen. We gaan dat altijd met de nodige nuance moeten doen, maar wel consequent; consequent tegenover de een, maar ook consequent tegenover de ander. Dat is volgens mij de enige juiste lijn om die grondwaarden op een goede manier te verdedigen en te beschermen.

Nogmaals, ik trek het recht op vrije meningsuiting niet in twijfel, maar er is een belangrijk onderscheid tussen vrije meningsuiting en de verontwaardiging die je kunt uiten over een bepaalde boodschap, en de afstand die je daarbij kunt laten. Daar onduidelijkheid over laten, zegt veel over je positie.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Soms wordt de vrijheid van meningsuiting verward met de vrijheid om nooit te worden tegengesproken. Die is er natuurlijk niet.

Minister, ik kende inderdaad de tekst die u daar voorlas. Er zijn zo ettelijke voorbeelden van discours aan te halen waarin gelijkaardige uitspraken staan. Het wordt een beetje moeilijk. Er zijn hier een aantal dingen gezegd, maar ik wil het kort houden. Het concept van een studentenvereniging die dat gewoon doet? Ik heb inderdaad vertrouwen in onze samenleving. Er zijn ongelooflijk veel mensen die hiertegen in opstand zijn gekomen, ook heel veel studenten. Dat is inderdaad veelzeggend.

We horen dat standpunt te vertegenwoordigen, maar we mogen die mensen zelf ook niet in de steek laten. Het idee dat dat potsierlijk lachwekkend zou zijn, en dat die daar werd uitgelachen? Het klinkt sowieso heel vreemd. Het zou misschien nog relevant kunnen worden gevonden als er geen discours achter zat, waarbij dit soort praat heel regelmatig terugkomt, en dat effectief serieus wordt genomen.

Er zijn helaas een aantal grote online groepen waar jongemannen inderdaad zo tekeergaan, waar vrouwen minderwaardig worden gevonden, en waar er in elk geval wordt gerapporteerd dat zij ook zo omgaan met de vrouwen om zich heen. Daar worden ouderwetse toestanden en achterhaalde of zelfs achterlijke ideeën aangehaald, zoals schedelmetingen. Daar wordt frenologie aangehaald als een geldig idee, en wordt terminisme misbruikt om mensen weg te zetten als structureel minderwaardig.

En dit is niet gewoon een heel marginaal concept. Dit gebeurt regelmatig. Dat de collega geen vertrouwen heeft in universiteiten als fundamente van onze wetenschap, is wat dat betreft, zonder dat hij het beseft, misschien heel tekenend. Ik wil

toch opnieuw benadrukken dat dit een groter probleem is, omdat het ook niet alleen een marginale plek was. Dit is een elitaire plek, een plek waar mensen vandaan komen die overmorgen onze parlementen zullen vullen. Als er dan een vertakking is met extreemrechtse groeperingen die zo'n haatdiscours verspreiden, waar andere mensen onderdrukken, pesten en haatideeën verspreiden normaal is, dan maak ik me heel veel zorgen, en dan vind ik veroordelen niet genoeg.

Minister, bovendien dreigt dit niet gewoon een restant te zijn van een eerdere strijd voor gelijke rechten, maar een tegenbeweging tegen gelijke rechten. Dat is een tegenbeweging die we niet alleen in België merken, maar ook in Europa en de hele wereld. Ik roep dan ook op om een bredere denkoefening te maken. Wij horen zelf inderdaad onze grondrechten te vrijwaren. Wij horen tegelijkertijd ook mensen te beschermen. U zei 'les extrêmes se touchent.' In die internationale haatgroepen – want ik ga ze zo maar eens onomwonden noemen – wordt opgeroepen om jezelf te trainen om met wapens te oefenen. Dat wordt niet zomaar gedaan. Dat wordt gedaan om de strijd voor te bereiden. Zo verantwoordt men dat. Die extremen mogen het eens zijn in het feit dat ze tot geweld, direct of indirect, oproepen, maar als democraten dreigen we daar wel tussenin te vallen. Wat dat betreft, hebben we meer onderzoek nodig, meer gegevens. Dit moet veel duidelijker in kaart worden gebracht dan dat men gewoon incidenteel ingaat op deze mensen. Ik roep u dus op tot verdere actie daaromtrent.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Vooreerst sluit ik me graag aan bij wat collega Warnez daarjuist heeft gesteld. Hij is trouwens ook al in dezelfde zin tussengekomen tijdens de plenaire vergadering van 18 december 2019.

Verder heb ik hier een aantal insinuaties gehoord. Ik voel me daar totaal niet door aangesproken. Men zal altijd zien dat ik in al mijn politiek werk, in welke commissie dan ook, altijd die fundamentele rechten en waarden zal blijven verdedigen, ongeacht van welke kant ze worden aangevallen. Ik denk dat we veel verder zouden geraken als we dat allemaal consequent zouden blijven doen. Het is onze verdomde taak als parlementsleden hier om die te verdedigen. Ik herhaal het, gewoon omdat het mij vaak choqueert. Omdat ik zelf als vrouw toch al zoveel jaren in de politiek bezig ben, denk ik misschien soms te veel dat het verworven is, en dan ben ik toch wel heel verontwaardigd als ik zie dat ze worden aangevallen. Van welke kant dat ook is, ik herhaal het, ik zal me daar altijd tegen blijven verzetten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het zenden van imams door Turkije naar België – 728 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, eind vorig jaar bereikte ons het nieuws vanuit Turkije dat de Turkse regering 1,8 miljard euro zou investeren in zijn belangrijkste ministerie, het Directoraat van Religieuze Zaken, dat we ook kennen als Diyanet. Dat is een ministerie dat overal ter wereld Turkse moskeeën beheert, helaas ook hier in Vlaanderen, en waarvoor dan ook de imams vanuit Turkije worden aangesteld, de preken worden geschreven in Ankara en dergelijke meer. Het is dus het Turkse waarde kader dat in moskeeën in Europa en ook hier in Vlaanderen wordt gehanteerd en uitgedragen.

In Vlaanderen zijn er zo'n 50 moskeeën die behoren tot die Diyanetstructuur, waarvan er 12 zijn erkend door de Vlaamse overheid, door uw voorgangers. Er staan ook in totaal 47 moskeeën op de wachtlijst om te worden erkend, waarvan er ook meerdere behoren tot die Diyanetstructuur. Voor die 47 moskeeën op de wachtlijst hebt u al aangekondigd dat u een versnelde erkenningsprocedure zou willen toepassen vanaf het moment dat er een decretale hervorming van de erkenning van geloofsgemeenschappen is doorgevoerd.

We weten intussen, in verband met die Diyanetmoskeeën, dat er diverse rapporten zijn van de Staatsveiligheid, waarin de Staatsveiligheid Diyanet omschrijft als 'de lange arm van de fundamentalistische AK-partij van Erdogan', die tevens een factor zou zijn van polarisering binnen de Turkse gemeenschap in Vlaanderen en Europa. Het is een organisatie die zich de voorbije jaren bezondigd heeft aan spionage bij regimetegeenstanders. Toch worden deze moskeeën in Vlaanderen met rust gelaten. Als we horen dat die 1,8 miljard euro, die de Turkse regering in Diyanet wil investeren, ook dient om zeshonderd nieuwe imams naar het buitenland te sturen, waaronder naar verluidt ook een veertigtal naar Vlaanderen, dan maak ik mij daarover uiteraard zorgen. Na de aankondiging, die in de pers verscheen, hebben we in ons eigen land vanuit de Turkse gemeenschap tegenstrijdige berichten gehoord. De Turkse ambassadeur zei dat er nog geen concrete plannen zijn om imams naar Vlaanderen te sturen. Maar een bestuurslid van de Turkse Unie zei dan weer blij te zijn met die beslissing van de Turkse regering omdat 60 procent van hun imams aan vervanging toe is en er een grote nood is aan nieuwe imams.

Minister, kunt u deze berichten omtrent het sturen van nieuwe Diyanetimams naar Vlaanderen bevestigen of ontkennen? Hoe zult u verhinderen dat deze pionnen, en helaas vaak ook spionnen, van het Erdoganregime in de door de Vlaamse regering erkende en door de provincies betoelaagde moskeeën zullen kunnen prediken? Zult u de erkenning intrekken of weigeren van moskeeën die deze Erdogangezanten in hun gebouwen laten prediken? Welke initiatieven neemt u?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: De berichtgeving waarnaar verwezen wordt, komt uit de media. Er is ook berichtgeving in de media die dit ontkracht en stelt dat er nog geen concrete plannen daartoe zijn. Op dit moment heb ik geen concrete informatie of er nu al dan niet mensen komen.

De Turkse ambassade in Brussel heeft in elk geval op 24 december 2019 gereageerd op de aankondiging door te zeggen dat er geen concrete plannen zijn om het komende jaar veertig imams naar België te sturen. De ambassade stelt zelf dat Turkije geen imams kan toewijzen zonder de goedkeuring van het land waar de imams aankomen.

Financiering van imams is een federale bevoegdheid.

Mijn reactie is dat de komst van buitenlandse imams onhoudbaar en niet wenselijk is. Het is mijn overtuiging dat in moskeeën in Vlaanderen mensen de geloofsgemeenschap moeten kunnen leiden die hier opgegroeid zijn, die onze samenleving kennen, die in onze samenleving ingebed zijn en ook hier een opleiding hebben genoten. Onder meer op federaal vlak zijn nu initiatieven genomen, samen met de KU Leuven, om zo'n imamopleiding mogelijk te maken. We zijn zelf ook aan het bekijken wat onze rol daarin kan zijn. Op termijn is dat volgens mij de meest gezonde, de beste en de juiste manier van werken, namelijk dat mensen die tot de moslimgemeenschap maar ook tot de Vlaamse gemeenschap behoren ter zake die verantwoordelijkheid opnemen.

Wat ook belangrijk is, en tot nu toe nog niet in het debat werd opgenomen, is dat de Vlaamse Regering de regelgeving begin 2019 fors heeft verstrengd. Het idee

van de 'single permit' voor bedienaren van de eredienst, de toekenning van een toeleiding tot arbeid, is verstrengd in die zin dat enkel bedienaren van erkende lokale geloofsgemeenschappen nog in aanmerking komen voor zo'n 'single permit'. Met andere woorden: indien een bedienaar van de eredienst vanuit een derde land naar België wil komen om in een niet-erkende moskee imam te worden, krijgt hij geen 'single permit'. Er zijn alleen nog maar 'single permits' mogelijk voor erkende moskeeën. Dat is een niet onbelangrijk element in het debat. Wanneer mensen afkomstig uit het buitenland willen komen prediken in een niet-erkende moskee, dan kan dat niet meer in Vlaanderen sinds de wijziging van de regelgeving op 1 januari 2019.

Wat is de ambitie van de Vlaamse Regering? We gaan in de loop van dit jaar een nieuw decretaal kader uitwerken voor de erkenning van geloofsgemeenschappen. Dat zal gebaseerd zijn op het rapport-Torfs. Een van de elementen die we gaan inschrijven in het decreet, is een verbod voor buitenlandse financiering en in-menging, omdat het niet gezond is dat moskeeën worden geïnstrumentaliseerd door mensen in het buitenland. Dit ontwerp van decreet zal vorm krijgen in december 2020 of begin 2021. Ik kan nu nog niet concreet zeggen wanneer, maar het is alleszins de bedoeling om dit op relatief korte termijn te realiseren. We zullen dan nog maanden nodig hebben om dat op een goede manier te doen.

Op dat moment gaan de erkende moskeeën en de moskeeën die een aanvraag hebben ingediend vóór het begin van deze regeerperiode, de kans krijgen om zich te conformeren aan het nieuwe decreet. Zij die zich daar niet aan kunnen conformeren omdat ze niet beantwoorden aan de nieuwe criteria, zullen niet worden erkend of zelfs hun erkenning verliezen, andere zullen kunnen worden erkend. Voor alle andere moskeeën die erkend zouden willen worden, is er een periode van vier jaar voorzien, waarbinnen ze zullen worden gemonitord en ook geïnformeerd over de voortgang van de vraag of ze zich al dan niet op de juiste manier aan het inschakelen zijn in de regelgeving. Pas na vier jaar kan er een erkenning komen of niet.

We maken ook werk van een nieuwe bestuurlijke informatiedienst die samen met de LIVC's, met wat de politionele diensten en de lokale diensten kunnen aanleveren, ons een goed beeld moeten geven – samen met de veiligheidsdiensten die vandaag al rapporten maken – om een goede evaluatie en een goede opvolging te kunnen hebben van hoe die moskeeën of andere geloofsgemeenschappen in de praktijk functioneren. Op basis van die rapporten kunnen we opvolgen en monitoren hoe dat functioneert.

Op die manier creëren we een systeem dat heel duidelijk het kaf van het koren kan scheiden. Dat is ook in het belang van de vele mensen in de Vlaamse moslimgemeenschap die zich op een goede manier willen inschakelen in onze samenleving en zich accorderen aan wat wij in onze samenleving belangrijk vinden, dus de grondwaarden waarover we het hadden. Zij die dat niet doen, zullen dan worden geconfronteerd met een afwijzing, met een terechte afwijzing omdat een regelgevend kader niet vrijblijvend kan zijn.

Dat is, heel kort samengevat, de situatie. Op dit moment zijn er geen aanvragen lopende. De Turkse ambassade zegt dat dit nieuws niet klopt. De nieuwe regelgeving stelt sinds 1 januari dat mensen die in een moskee die niet is erkend, graag de rol van imam willen vervullen, geen toelating meer krijgen op ons grondgebied.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik neem aan dat u zich baseert op de uitspraken van de Turkse ambassadeur in de krant en dat u zelf hierover met hem geen contact hebt opgenomen. Wij weten dat de Turkse regering weeral flink heeft geïnvesteerd in Diyanet, en dat heeft vooral tot doel de Diyanetmoskeeën in

de rest van Europa en dus ook in Vlaanderen onder controle te houden en daar imams naar af te vaardigen die helaas niet vertrouwd zijn met ons westers waardenkader. Dan lijkt het me toch relevant dat u zich daarover fatsoenlijk informeert.

Het alternatief dat u en de Vlaamse Regering naar voren hebben geschoven, is dat men een imamopleiding in Vlaanderen wil organiseren. U kent de kritiek van een groot deel van de Turkse gemeenschap die in Vlaanderen woont: die erkent geen imams die in Vlaanderen zouden worden opgeleid. Zij willen een imam die vanuit Turkije wordt afgevaardigd. En dat legt meteen het probleem bloot van falende integratie van grote groepen Turken in onze gemeenschap, namelijk dat hun autoriteit niet de Vlaamse Regering is, maar wel de Turkse regering en via de Turkse regering het Turkse ministerie van religieuze zaken, zijnde Diyanet.

U weet dat ik hier al vaker heb gestaan, met rapporten van de Staatsveiligheid in de hand die zeggen dat die Diyanetmoskeeën zorgen voor polarisering in onze samenleving, dat die ervoor zorgen dat de waarden van de Turkse regering hier worden uitgedragen, in plaats van onze westerse waarden. Dus als men het heeft over de gelijkwaardigheid van man en vrouw, over de vrijheid van meningsuiting, dan weet u hoe Erdogan en zijn Turkse regering daarover denken. En toch zijn het dergelijke moskeeën, die volledig onder het gezag van Erdogan staan, die hier in Vlaanderen worden gefaciliteerd, die door de Vlaamse overheid worden erkend en helaas daardoor ook door onze provinciale overheden worden gesubsidieerd.

Als ik kijk naar het Vlaamse regeerakkoord en merk dat men vanuit de cultuursector geen organisaties meer zal subsidiëren die segregatie in de hand werken, dan ben ik het daar, ten eerste, volkomen mee eens. Maar dan moet men, ten tweede, ook consequent zijn. Het kan dus niet dat we moskeeën die actief zijn in Vlaanderen en die segregatie in de hand werken – wat zwart op wit wordt gezegd over de Diyanetmoskeeën – nog verder erkennen in Vlaanderen, laat staan subsidiëren.

Ik hoop dus dat, wanneer u met een hervorming van die erkenningsvoorwaarden komt, die voorwaarden die men oplegt aan culturele organisaties ook minimaal dienen voor de geloofsgemeenschappen in Vlaanderen. Ik hoop dat men daaruit dan moet concluderen dat die Diyanetmoskeeën in Vlaanderen niet erkend of gesubsidieerd kunnen worden.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Voorzitter, minister, de vraag die door collega Janssens wordt gesteld, heeft natuurlijk te maken met het aantal erkenningen dat we vandaag hebben. U hebt er ook naar verwezen. Ik wil u bijkomend ondervragen over de timing, om ervoor te zorgen dat al die geloofsgemeenschappen zich ook zullen conformeren aan die nieuwe regels. Want vandaag werken we eigenlijk op drie sporen: diegene die al erkend zijn, diegene die al ingediend zijn en ten slotte diegene die nog een aanvraag zullen indienen.

Een paar weken geleden heb ik u al een vraag gesteld over die eerste groep. De vraag was of zij ook zullen worden gecontroleerd in die periode. U hebt toen gezegd dat dat idealiter het geval zal zijn en dat dat zal gebeuren door die nieuwe dienst die zal worden opgericht. Ik heb toen in uw antwoord niet heel veel overtuiging gehoord dat dat dan ook effectief zal gebeuren. Ik maak mij daar zorgen over.

De tweede groep zal één jaar de tijd krijgen vanaf het moment dat het decreet gestemd zal zijn. Dan zorg je natuurlijk ook voor een verschil met die eerste groep. Want ik begrijp daaruit dat zij in 2021 aan de regels moeten voldoen en dat zij daar ook voor zullen worden geëvalueerd. Hun erkenning zal daarvan afhangen. Ik veronderstel dat er voor die eerste groep geen evaluatiemoment zal zijn. *(Opmerkingen van minister Bart Somers)*

Dat verschilt dan alleszins van het antwoord dat u een paar weken geleden hebt gegeven.

Voor die derde groep ten slotte, zal het vier jaar duren vooraleer die erkenning wordt afgeleverd.

Ik maak mij gewoon zorgen over het feit dat je daar drie verschillende 'timings' hebt. Mijn suggestie was: waarom zetten we de teller niet gewoon op nul? Er zijn nieuwe regels, waaraan iedereen zich zal moeten conformeren. Waarom zeggen we niet: vanaf de nieuwe stemming van het decreet hebben alle nieuwe of oude aanvragen vier jaar de tijd om te voldoen aan die regels? En ook: iedereen krijgt datzelfde evaluatiemoment, zodat je daar geen verschillende trajecten in hebt?

Ik wou hier ook nog aan toevoegen dat het inderdaad misschien raadzaam is dat er contact wordt opgenomen met de ambassade, zodat we zeker weten wat er op ons afkomt.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Sminate, ik antwoord eerst op uw beschouwing over de erkenning en hoe zij verloopt. We hebben dat heel duidelijk afgesproken in de schoot van onze meerderheid en regering. Mochten we ingaan op uw idee om alles op nul te zetten, dan staat morgen de kardinaal bij mij, en daarna de mensen van de orthodoxe geloofsgemeenschap en van de protestantse geloofsgemeenschap. Zij zullen allemaal zeggen: 'Oei, we zijn niet langer erkend.'

Het gaat hier om een decreet over de geloofsgemeenschappen. Het is evident dat wij in een samenleving leven waarin wij dezelfde kernwaarden delen van gelijkheid en gelijke behandeling: wat geldt voor de ene geloofsgemeenschap geldt voor de andere geloofsgemeenschap. Als wij nieuwe regels maken, zullen we ze helder en duidelijk moeten formuleren want we moeten ervoor opletten dat er misschien nog wel andere geloofsgemeenschappen zijn met buitenlandse invloed en betrokkenheid. Ik ben daar voorstander van. Geloofsgemeenschappen moeten niet afhankelijk zijn van welke buitenlandse invloed ook. Dat is evident gezien de vrijheid van religie en levensbeschouwing, waarin wij met onze scheiding tussen Kerk en staat, tussen geloofsgemeenschap en staat, niet moeten interveniëren.

Dat is voor alle duidelijkheid niet de juiste oplossing. Dat wil ik nog eens juist schetsen want ik denk dat daarover in uw hoofde een misverstand bestaat. Ik heb mij misschien slecht uitgedrukt de vorige keer, dat kan altijd zijn, maar ik wil nog eens zeer duidelijk uitleggen welke afspraken wij gemaakt hebben.

Wij maken een nieuw ontwerp van decreet met die nieuwe regels op basis van het rapport-Torfs waarvan ik daarnet tegenover de collega van het Vlaams Belang heb verduidelijkt dat een van de regels daar is: verbod op buitenlandse financiering en beïnvloeding. Dat ontwerp van decreet komt in het parlement. We zullen er nog lang over kunnen discussiëren. We zullen debatteren over de vraag of die regels helder genoeg zijn. Daarover wordt gestemd. Ik zal niet te enthousiast zijn maar ik denk dat dat kan tegen 1 maart 2021, na alle adviezen, debatten, raadplegingen en dergelijke meer.

Op dat moment krijgen de erkende geloofsgemeenschappen – we hebben het vandaag over de moskeeën, maar er zijn ook de andere – één jaar de tijd om zich te accorderen aan die nieuwe regelgeving. Het is evident dat dit wat herorganisatie met zich zal meebrengen. Die regelgeving zal een aantal zaken anders bepalen, ook in de structuren, in praktische dingen, in boekhouding enzovoort. Rekeningnummers en zo, ik weet niet wat er nog allemaal zal komen. Op dat moment krijgt men één jaar de tijd om zich daaraan te accorderen. Binnen dat jaar onderzoeken

wij dat, en volgen wij dat op, en krijgen ze een rapport. Wie na één jaar in orde is met de regels behoudt zijn erkenning.

Dat geldt voor wie een aanvraag heeft gedaan vóór het begin van deze bestuursperiode. Er zijn een zeventigtal lokale geloofsgemeenschappen die nog wachten op een erkenning. Zij krijgen die hetzelfde jaar. Zij zullen exact dezelfde procedure ondergaan als de erkende geloofsgemeenschappen. De erkende en de nieuw te erkennen geloofsgemeenschappen, die we binnen het jaar kunnen erkennen omdat hun aanvraag al lang bestaat, zullen gedurende dat jaar worden gescreend en moeten zich volledig accorderen aan de nieuwe regelgeving. Op dat moment kunnen zij een erkenning krijgen. Sommige zullen misschien hun erkenning verliezen. Zij die al erkend waren, kunnen hun erkenning verliezen, en zij die nog geen erkenning hadden, kunnen er een krijgen of niet krijgen. Diegenen die sinds het begin van deze bestuursperiode een erkenningsaanvraag hebben ingediend, zullen een procedure van vier jaar moeten doorlopen, en gedurende die vier jaar worden ze gemonitord, begeleid en geïnformeerd of zij al goed bezig zijn of op een verkeerd spoor zitten.

Dat is wat daar gebeurt. U vraagt naar een informatiedienst. Op dit moment is er al een kerngroep opgestart in de schoot van onze Vlaamse administratie, om te bekijken hoe we die dienst zo snel mogelijk kunnen uitbouwen. Het is mijn ambitie om hem zo snel mogelijk 'up and running' te hebben, binnen een aantal maanden. Die dienst zal natuurlijk een proces doormaken, zoals elke organisatie een proces doormaakt. Hij zal moeten worden verbeterd en geoptimaliseerd.

Maar, voor alle duidelijkheid: die bestuurlijke informatie vormt slechts één bron van informatie, omdat we daar met ambtenaren werken die niet altijd over dezelfde informatie kunnen beschikken als bijvoorbeeld een lokale integrale veiligheidscel (LIVC). Daar kan politionele en criminele informatie aanwezig zijn. Die gaan nooit over dezelfde informatie beschikken als onze veiligheidsdiensten. Want de staatsveiligheid, de militaire veiligheid en dergelijke meer kunnen ook nog over andere informatie beschikken.

Het zal het samenspel zijn van die verschillende informatiestromen dat voor een juist beeld moeten zorgen? En ik ben ervan overtuigd dat een groot deel van onze geloofsgemeenschap dat op een correcte manier doet. Maar de rotte appels, zij die dat niet doen en zich niet wensen te conformeren, kunnen niet worden erkend op basis van een geobjectiverd, duidelijk en helder verslag.

Het is ook belangrijk om op die manier de geloofwaardigheid, de objectiviteit en de neutraliteit waarmee wij dingen beoordelen te versterken. Want ik vind het belangrijk dat je daarin als overheid ook een objectieve en neutrale positie inneemt: geen militante positie, maar een correcte positie, op basis van onze rechtstaat.

Wat de beschouwingen rond Diyanet betreft: die twaalf moskeeën zijn twaalf erkende moskeeën. Die zullen op dat moment ook worden gescreend. Een van de zaken waarop zij worden beoordeeld is of zij al dan niet onafhankelijk zijn van buitenlandse invloed. Dat zal deel uitmaken van de evaluatie, en het moet een antwoord bieden op de vraag of zij nog kunnen worden erkend. We weten allemaal dat daar heel wat discussie rond bestaat met heel wat elementen, en daarom moeten we dat op een grondige manier bekijken en bestuderen.

Voor alle duidelijkheid: wij moeten evolueren naar een situatie waarbij de rol van de imams van eigen bodem, vanuit Vlaanderen, erin bestaat dat zij de verantwoordelijkheid opnemen in de erediensten. En dat vraagt een degelijke opleiding. In de opleiding die we nu aanbieden, organiseert de KU Leuven de eerste twee jaar. Wat daarna volgt, behoort vanzelfsprekend tot de autonomie van de geloofsgemeenschap zelf. Ook priesters worden niet opgeleid door de staat. Er zijn geen

staatspriesters, die waren er enkel ten tijde van de keizer-koster. Er is de vrijheid van elke geloofsgemeenschap om de religie en de geloofsinhoud zelf te organiseren. Maar bij die imamopleiding zal de KU Leuven het pakket rond grondwaarden organiseren: hoe werkt onze samenleving, hoe zit onze rechtsstaat in elkaar, wat zijn de fundamentele vrijheden waar je niet aan raakt?

Ik ben minder een gemeenschapsdenker dan u, maar als er mensen zijn die vandaag in onze samenleving zeggen dat zij alleen imams willen die uit Turkije komen, dan ben ik het daar fundamenteel mee oneens. Sorry, dat is niet mijn model. Mensen die in Vlaanderen wonen, moeten deel zijn van de Vlaamse Gemeenschap. Ze kunnen trots zijn op hun verschillende identiteiten, maar ze zijn deel de Vlaamse Gemeenschap.

Zij hebben er trouwens alle belang bij dat er ook een verankering komt in die Vlaamse Gemeenschap. Ik zal nooit aan de kant staan van mensen die een soort van gesegregeerd model promoten en propageren, onder geen enkel beding. Ik probeer daar heel consequent in te zijn, in de ene en in de andere richting.

Voor mij is het glashelder dat we moeten evolueren naar een model waarbij mensen hier ter plaatse worden opgeleid, en zo hun rol vervullen in onze erediensten. En die opleiding moet voldoende worden ingebed in onze samenleving, en in de waarden die aan onze samenleving ten grondslag liggen. Het is evident dat er autonomie is; elke geloofsgemeenschap heeft haar eigen autonomie. Dat is toch wel een heel duidelijke lijn die ik in dit dossier wens te volgen.

Ik heb inderdaad al contact gehad met de Turkse ambassade. Ik heb daar ook al over gepraat, en mijn inzichten gedeeld. Ik ben van plan regelmatig contact te hebben, om hun duidelijk te maken wat mijn positie is, en naar hen te luisteren. Dat gebeurt in een zeer hoffelijke sfeer, zoals dat altijd gebeurt met ambassadeurs en diplomaten. Maar ik probeer tezelfdertijd ook duidelijk te zijn, op een correcte manier, en glashelder te zijn over de visie die ik heb, en die de Vlaamse Regering heeft over hoe we dat de komende jaren willen uitrollen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de regels die u hebt geschetst die aan de nieuwe hervorming ten grondslag zullen liggen, zijn voor mij helder, wat niet wil zeggen dat ik het ermee eens ben. U hebt er in een vorig debat voor gepleit om consequent te zijn. Als u dat gaat toepassen op de hervorming van de erkenning van de geloofsgemeenschappen, en u zegt dat er geen buitenlandse financiering en buitenlandse invloed meer zouden mogen zijn in de geloofsgemeenschappen in Vlaanderen: wel, er bestaat geen beter voorbeeld dan Diyanet als het gaat over buitenlandse invloeden of buitenlandse financiering. De imams worden aangesteld vanuit Turkije. De vrijdagpreken worden geschreven in Turkije en hier in het Turks in de moskee gebracht. De imams mogen van de Turkse regering overigens maar een beperkte tijd, meestal drie jaar, in ons land verblijven, opdat ze zich toch maar niet in de Vlaamse samenleving zouden integreren. Als u dus één voorbeeld zoekt van een geloofsgemeenschap in Vlaanderen waar er buitenlandse invloed en buitenlandse financiering zit, dan is dat Diyanet. Als ik dus mag begrijpen en hopen dat u consequent zult zijn – want daar hebt u zelf toe opgeroepen –, dan zal voortaan in Vlaanderen na de hervorming die u zult doorvoeren, een Diyanetmoskee niet meer kunnen worden erkend en dus niet meer kunnen worden gesubsidieerd.

Ik wil trouwens oproepen om ook wat dat betreft te kijken naar Oostenrijk. Daar heeft een regering onder leiding van een christendemocraat Diyanetmoskeeën gesloten en imams die vanuit het buitenland worden gefinancierd, uitgewezen. Dat lijkt me het voorbeeld dat wij moeten volgen, want op dit moment is helaas het omgekeerde waar in Vlaanderen. Hier worden Diyanetmoskeeën erkend en

gesubsidieerd door de overheid en worden imams dan ook nog eens betaald met Vlaams belastinggeld. Als we uit allerlei enquêtes vernemen dat een grote meerderheid van Vlamingen Turkije niet in de EU wil, dan ben ik er ook van overtuigd dat een even grote meerderheid van Vlamingen geen Turkse imams hier in moskeeën wil. Als je immers meer Diyanet gaat hebben, dan heb je meer Erdogan, heb je meer islamisering, heb je meer segregatie. Ik hoop dat dat niet de weg is die de Vlaamse Regering verder zal bewandelen, want die Diyanetstructuur heeft vooral één ding voor ogen: de islamitische structuren in Vlaanderen versterken, Vlaanderen verder islamiseren. Als er één ding is dat voor mijn partij, voor het Vlaams Belang, prioritair is, dan is het wel dat we de islamisering van Vlaanderen stoppen en terugdraaien, en dat we ook de voedingsbodem daarvoor, met name de financiering van moskeeën en het faciliteren van de islam, gaan aanpakken en stopzetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verbindingsofficier die de communicatie over het asielcentrum van Bilzen moet organiseren
– 738 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, in de nacht van 10 op 11 november van vorig jaar werd in Bilzen brand gesticht in een gebouw dat, zoals geweten, als asielcentrum was bestemd. U hebt na die brand onmiddellijk gesproken over politieke terreur. U hebt trouwens in de marge van een debat daarover ook mijn partij, het Vlaams Belang, vergeleken met een partij uit het naziregime. Als u dus sprak over politieke terreur naar aanleiding van die brandstichting in Bilzen, dan zou het misschien ook wel eens interessant zijn om aan het parlement mee te delen waarop u zich toen hebt gebaseerd. Hoe bent u te weten gekomen wie de dader is of de daders zijn? Hoe bent u te weten gekomen wat dan de eventuele motieven van die daders zouden zijn geweest, op basis waarvan u hebt geconcludeerd dat het om politieke terreur gaat?

U hebt enkele dagen na die brandstichting ook aangekondigd dat u vanuit het Agentschap Integratie en Inburgering een verbindingsofficier naar Bilzen zou sturen, die dan de communicatie tussen het stadsbestuur, het Rode Kruis en de buurtbewoners zou moeten optimaliseren. De belangrijkste opdracht, naar uw zeggen, van die verbindingsofficier zou erin bestaan om zogenaamd foutieve informatie te counteren. Die verbindingsofficier zou minstens een jaar in Bilzen moeten blijven, en er wordt ook 50.000 euro voor uitgetrokken.

Ook in andere gemeenten met nieuwe asielcentra zouden er verbindingsofficieren worden ingezet, niet alleen in Bilzen, maar blijkbaar ook in Beveren, Zoutleeuw en dergelijke meer, omdat ook in die gemeenten nieuwe asielcentra zouden komen.

Minister, is die verbindingsofficier in Bilzen inmiddels al actief, en zo ja, welke opdrachten heeft die man of vrouw dan? Welke initiatieven werden er door hem of haar al ondernomen en met welk resultaat? Voor welke 'informatiedoorstroming' zorgde de verbindingsofficier inmiddels al en welke, zoals geciteerd, 'foutieve informatie' werd er eventueel al weerlegd? Worden er inderdaad ook verbindingsofficieren aangesteld voor de andere gemeenten met nieuwe asielcentra en zo ja, welke initiatieven hebt u in verband daarmee al genomen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel voor de vraag. Wat de aanstelling van de verbindingsofficier van Bilzen betreft: die vrouw is aangesteld door het Agentschap Integratie en Inburgering op 13 november 2019.

De opdrachten van zo een verbindingsofficier zijn de volgende. Een eerste taak is de begeleiding van het lokaal bestuur in de periode tussen de bekendmaking van de komst en de effectieve opening van een asielcentrum. Dat gaat om een periode waarin evident veel onduidelijkheid heerst en er ook zorgen bij mensen bestaan. Het leidt vaak tot het circuleren van scherpe meningen tussen inwoners en in de media. Belangrijk is dat het lokaal bestuur ondersteund wordt in het omgaan met reacties maar ook in het verkrijgen van de juiste en accurate informatie die rechtstreeks verband houdt met alle uitdagingen, problemen en vragen die kunnen rijzen rond een dergelijk asielcentrum en de consequenties die dat heeft naar het lokale bestuur, de lokale overheid en de actoren in de lokale gemeenschap.

Ook na de opening van het asielcentrum ondersteunt de verbindingsofficier het lokaal bestuur in de opmaak van een bredere proactieve aanpak in het omgaan met potentiële spanningen tussen allerlei actoren en de inwoners van het asielcentrum. Belangrijk daarbij is dat het lokale bestuur de coördinatie op zich neemt en de agenda bepaalt. Wij zijn eigenlijk aanvullend aan wat het lokale bestuur ter zake doet, ondersteunend, een beetje zoals we in het eerste debat van vandaag hebben gezegd: we hebben een coachende rol, geen sturende rol, en een faciliterende rol.

Wat zijn nu de volgende initiatieven die we genomen hebben in Bilzen? Dat is eerst en vooral de oprichting van een werkgroep tussen de gemeente, het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil), het Rode Kruis, het agentschap inburgering en de lokale verenigingen, waar intensief informatie en expertise wordt uitgewisseld met betrekking tot het asielcentrum.

Acties die moeten zorgen voor verbeterde communicatie met bewoners over hun bezorgdheden zijn de volgende. Op 21 november 2019 was er een infoavond voor de omwonenden. Hierbij is toegelicht wat Fedasil, het Rode Kruis en het Agentschap Integratie en Inburgering doen. Ook werden vragen van omwonenden beantwoord. Er zijn nogal wat mensen die dan vragen stellen. Er wordt geprobeerd om daar dan zo factueel en zo juist mogelijk op te antwoorden.

Er is een infomarkt georganiseerd op 7 en 8 december. Daar konden omwonenden van Bilzen en omliggende gemeenten opnieuw vragen stellen. Deze infomarkt is uitgebreid gecommuniceerd naar de bevolking op de website van de stad Bilzen, sociale media, kranten, de radio, het nieuwskrantje van Bilzen, flyers, baliemedewerkers van de stad enzovoort.

Verder was er de oprichting van een contactpunt waar bewoners in vertrouwen terecht kunnen met vragen, bezorgdheden, meldingen en voorstellen over vrijwilligerswerk en de opname van een overzicht van antwoorden op de meest gestelde vragen op de website van de gemeente Bilzen.

U vroeg voor welke 'informatiedoorstroming' de verbindingsofficier inmiddels al zorgde en welke 'foutieve informatie' er werd weerlegd. Er is een overzicht van antwoorden op gestelde vragen opgenomen op de webpagina van de stad Bilzen. Daar kunt u heel wat vragen en antwoorden zien. Het zijn vragen die heel uiteenlopend zijn. Het gaat over criminaliteit, inentingen en de inplanting van de asielcentra. Dergelijke informatie wordt daar gedeeld.

Er worden inderdaad ook verbindingsofficieren aangesteld voor de andere gemeenten. Er zijn al verbindingsofficieren aangesteld voor alle nieuw geopende of nog te

openen maar ondertussen bekendgemaakte opvangcentra. Dat zijn niet altijd voltijdse mensen, het zijn vaak mensen die een of twee dergelijke centra opvolgen. Het zijn mensen die we niet extra aanwerven maar die vanuit het agentschap komen en ter zake expertise hebben. Dit kadert immers binnen de kerntaken van het agentschap, dat lokale besturen moet ondersteunen via experts. Vanuit het centrale niveau van het agentschap wordt overlegd en afgestemd met Fedasil en het Rode Kruis zodat de verschillende verbindingsofficieren over dezelfde informatie beschikken en vanuit hetzelfde kader werken.

Tot slot wil ik ook nog zeggen dat deze verbindingsofficier meehelpt om niet alleen de burgers, maar soms ook de lokale instellingen en organisaties bij te staan. Ik geef een concreet voorbeeld: als er in zo'n opvangcentra kinderen aanwezig zijn, kunnen die naar school gaan. Dan zijn er natuurlijk vragen door zo'n lokale schoolgemeenschap over hoe dit in zijn werk gaat en wat zij wel en niet kunnen doen. De verbindingsofficier verstrekt heel goede, heldere en duidelijke informatie aan mensen die met zo'n nieuwe context worden geconfronteerd. Dat is evident en belangrijk. Dat vind ik een taak van een minister van Binnenlands Bestuur om de lokale besturen daarin maximaal te ondersteunen. Ik moet u zeggen dat mijn voorganger, minister Homans, ter zake ook al een aantal gesprekken en initiatieven was begonnen om die informatiedoorstroming tussen Fedasil, het Agentschap Integratie en Inburgering en lokale besturen en het Rode Kruis te optimaliseren, te verbeteren en te initiëren. Wij zijn naar aanleiding van het incident in Bilzen gewoon in een stroomversnelling terechtgekomen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, mijn eerste vaststelling: ik had u ook gevraagd of u aan ons, het parlement, kunt duidelijk maken op welke basis u uw straffe bewoordingen die u als minister hebt geuit – met name dat het in Bilzen over politieke terreur gaat – heeft gebaseerd. Wie zijn de dader of daders en wat waren hun motieven? Ik denk niet dat de politie en het gerecht daarover al uitspraken hebben gedaan en daarover al conclusies hebben getrokken, maar u had dat als minister al enkele dagen na die brandstichting gedaan. Ik zou u dus willen vragen om aan het parlement ook mee te delen op basis waarvan u toen over politieke terreur hebt gesproken.

U zegt bovendien dat in Bilzen al sinds 13 november 2019 een dame werd aangesteld. Het is intussen bekend dat men in Bilzen de plannen had om een asielcentrum te openen, maar door het incident met de brandstichting is het geheel onduidelijk of en wanneer dat asielcentrum alsnog geopend zal worden. Mijn vraag is dan wat die dame daar intussen doet. Tot wanneer zullen we haar daar laten blijven? Kunt u ons meegeven wanneer dat asielcentrum in Bilzen alsnog geopend zal worden?

In drie jaar tijd is het aantal asielvragen in dit land met 48 procent gestegen en in plaats van die asielstroom in te dammen en de belastingbetaler heel wat kosten te besparen, vind ik het ten slotte een beetje jammer dat men nog extra budget zal investeren in dergelijke verbindingsofficieren in alle gemeenten waar een nieuw asielcentrum geopend zal worden. Het lijkt vooral extra budget te zijn om mensen die vreedzaam protesteren tegen de komst van nieuwe asielcentra monddood te maken, en ik betreur het dat de Vlaamse Regering – een beetje in vergelijking met de Federale Regering, die aan symptoombestrijding doet in plaats van de kern van het probleem aan te pakken – daarin meegaat.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): We hadden daar al een aantal vragen over gesteld. Ik denk dat ik toen ook heb benadrukt, en u hebt dit ook zelf bevestigd, dat het niet de bedoeling kan zijn om parallelle structuren op te richten die dezelfde taken

zullen doen en dat we het federaal niveau depanneren met Vlaamse middelen die eigenlijk bedoeld zijn voor het Agentschap Integratie en Inburgering. U ging ook aandringen bij Fedasil om snel de besturen te informeren en te betrekken indien er nieuwe asielcentra worden geopend.

Ik denk niet dat we hier de hele discussie moeten voeren over hoe het federaal beleid moet gevoerd worden. Ik denk dat het standpunt van de N-VA zeer duidelijk is over de toestroom van asielzoekers hier.

U hebt ondertussen geantwoord op een vraag die ik me ook stelde. Zal er bij elk asielcentrum dat geopend wordt ook een verbindingssambtenaar of -officier worden voorzien? U zegt dus ja en dat u dat zult blijven doen, ook om iedere stad en gemeente op een gelijke manier te kunnen behandelen.

De laatste keer dat u antwoord gaf, zouden 3 van de 120 mensen die aan samenlevingscontracten werken tijdelijk de nieuwe taak van verbindingsofficier op zich nemen. Het is voor ons interessant om na verloop van tijd een evaluatie te krijgen over hoe de verbindingsofficieren hun werk zien.

Als de asielcijfers blijven pieken en als we asielcentra blijven openen, zult u dan kunnen volgen met het budget? Zal het budget blijven volstaan om voor elk centrum in een verbindingsofficier te voorzien?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Er is op 4 kilometer van mijn huis een asielcentrum in brand gestoken. Dat gebeurde in een erg gepolariseerd klimaat. De minister heeft dat destijds in de meest sterke bewoordingen veroordeeld, en dat was de logica zelve. Mijnheer Janssens, ik weet niet of ik u helemaal goed heb begrepen, maar vreedzaam protesteren doen wij bij ons op een andere manier. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Neen, maar wij steken niks in brand om te protesteren.

Als in een gemeente een asielcentrum wordt geopend of als de aankondiging gebeurt door Fedasil, dan is dat een gevoelig thema voor een lokale gemeenschap. We hebben daar allemaal begrip voor.

Het is niet efficiënt dat elk gemeentebestuur elke keer vanaf nul de expertise moet opbouwen en zijn weg moet zoeken in hoe men communiceert met de gemeenschap en in waar men informatie kan vinden. Minister, daarom is het goed dat u versneld werk hebt gemaakt van de verbindingsofficieren die een lokaal bestuur – dat is ook de taak van een Vlaamse overheid – versterken op die gevoelige momenten om ervoor te zorgen dat heel snel de juiste informatie gevonden en gecommuniceerd kan worden, naar de burger en naar het gemeentebestuur. Dat is een juiste maatregel die zo goed werkt als het kan. Dat is wat naar mij teruggekoppeld wordt vanuit de praktijk.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw De Vreese, toen we in 2015-2016 geconfronteerd werden met een verhoogde asielinstroom werden er intense contacten georganiseerd tussen het Agentschap Integratie en Inburgering en Fedasil, waarbij het de bedoeling was om tot een samenwerkingsovereenkomst te komen die er uiteindelijk door omstandigheden niet gekomen is. Dat is geen verwijt. Maar ook toen was er het terechte inzicht dat de Vlaamse bevoegdheden wanneer er ergens een asielcentrum wordt ingeplant, wel degelijk aanwezig zijn. Wat we niet moeten doen, is in de plaats treden van Fedasil, dat de taak heeft om het asielcentrum goed te organiseren. Er zijn echter heel veel bevoegdheden waarvoor Vlaanderen

verantwoordelijk is, zoals onderwijs, jeugdbeleid, lokale besturen, preventiebeleid. Daarin kunnen en moeten we wel degelijk een rol spelen. Dat was ook het inzicht van mijn voorganger, want anders zouden die contacten er niet geweest zijn en zou die ambitie er niet geweest zijn om daar zelfs een structureel samenwerkingsakkoord over te maken. Dat is wat we vandaag op het terrein ook doen.

Ik heb daarnet gezegd dat we altijd een verbindingsofficier zullen aanstellen als er een nieuw centrum open zal gaan, tenzij het lokale bestuur zegt dat dit niet nodig is. Dit gebeurt uiteraard altijd in samenspraak met het lokale bestuur. Nogmaals, we zijn een coachende, faciliterende maar geen sturende organisatie. We respecteren de autonomie van het lokale bestuur. In de zes of zeven gemeenten waar we nu over spreken, was men heel opgetogen over het intense onmiddellijke contact en was men tevreden over de ondersteuning die vaak praktisch is. Dat is allemaal niet te theoretisch. Er zit bij het agentschap heel veel knowhow om zoiets goed te begeleiden en te ondersteunen. Dat zijn geen zeven voltijdse mensen. Ze hebben daarnaast nog andere functies. We gaan daar uiteraard ook een degelijke evaluatie aan koppelen. Als daar vraag naar is in de commissie, kunnen we de evaluatie hier ook bespreken.

Ik vind dat ook belangrijk voor mensen die sceptisch of negatief staan tegenover een asielcentrum. Ook die mensen zitten met vragen en moeten antwoorden krijgen. Ze vragen dat we hen komen uitleggen waarom dit gebeurt en of dit of dat niet zal plaatsvinden. Daarop een juist, professioneel en degelijk antwoord bieden, is heel belangrijk.

Als gemeentebesturen vandaag op hun website een aantal pertinente vragen van mensen op een zakelijke manier kunnen beantwoorden, dan zullen er nog steeds mensen tegen dat asielcentrum zijn, maar dan zal dat wel met de juiste argumenten en een betere onderbouwing zijn. Ik denk dat die informatieplicht de taak is van de overheid.

U vraagt mij heel concreet of het asielcentrum in Bilzen er zal komen. Vlaanderen beslist daar niet over, net zoals Vlaanderen ook niet beslist over de toegang tot het grondgebied. Dat is federale materie. Maar zodra een lokaal bestuur geconfronteerd wordt met de mogelijke komst van een asielcentrum, kun je ofwel je kop als een struisvogel in het zand steken of kun je dat in de best mogelijke omstandigheden proberen te organiseren. Dat laatste is de houding die ik als minister aanneem en ook aanbied aan een lokaal bestuur dat geconfronteerd wordt met een dergelijke situatie.

Soms veroorzaakt de komst van een asielcentrum ophef, maar niet altijd. Er zijn prachtige voorbeelden, waaronder Mechelen, waar in het centrum van de stad 250 mensen zijn opgevangen. Buiten één fakenewspersbericht van het Vlaams Belang zijn er geen incidenten geweest en loopt alles behoorlijk. Er zijn ook andere plaatsen – en daarover ben ik het met u eens – waar er veel meer maatschappelijke weerstand of onenigheid is. Ook daar is het belangrijk dat je een lokaal bestuur bijstaat om zo goed als mogelijk met die situatie om te gaan.

Wat Bilzen betreft krijgen wij de eenduidige informatie van Fedasil en van het lokaal bestuur dat het centrum er effectief zal komen. Dat komt er zeker. Als het lokaal bestuur in kwestie vraagt om hulp, dan bieden wij die ook. Het is de taak van een minister van Binnenlands Bestuur om zijn lokale besturen te ondersteunen daar waar dat mogelijk en redelijk is. Dat is, denk, ik de informatie die we op dit moment kunnen geven en we zullen nagaan hoe dat verder evolueert. Zodra we een degelijk en uitgebreid evaluatierapport hebben van die verbindingsofficieren, is het mijn bedoeling om daar zeker mee tot hier te komen, zodat we kunnen kijken hoe we dit aanpakken.

Er zijn alleszins al een paar belangrijke afspraken gemaakt. Wanneer Fedasil beslist om een nieuw asielcentrum in te plannen, moet het ons en de burgemeester in

kwestie bijvoorbeeld onmiddellijk informeren, zodat wij contact kunnen opnemen met die burgemeester en de nodige hulp kunnen bieden.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik blijf het wrang vinden dat u over die brandstichting straffe uitspraken hebt gedaan. U hebt over politieke terreur gesproken en hebt een fractie in het parlement ook vergeleken met nazi's. Wanneer u dan tot tweemaal toe de eenvoudige vraag wordt gesteld waarop u zich gebaseerd hebt om dergelijke uitspraken te doen, blijft het stil. Ik vind het voor een rechtsstaat een zeer slechte zaak, wanneer ministers en ook parlementsleden uitspraken gaan doen, nog voor de politie of het gerecht een dader heeft opgepakt, laat staan bekend is met zijn motief.

Ik vind het, in tegenstelling tot mijn collega van de N-VA, wel belangrijk om hier ook over het federale asielbeleid te spreken, al is het maar omdat twee van de drie Vlaamse regeringspartijen ook nog altijd deel uitmaken van de federale regering. Als ik zie dat die partijen ook op het federale niveau de verkeerde prioriteiten leggen, met name meer en meer budget uittrekken voor de opvang van asielzoekers en steeds minder voor de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers, dan heb ik daar wel een probleem mee en denk ik dat we dat hier in het Vlaams Parlement ook moeten benoemen. Als ik immers kijk naar de desastreuze eindbalans van 2019 – en dat zijn geen fakenewscijfers, minister, maar cijfers van de federale overheid –, dan zie ik 28.000 asielaanvragen in 2019, een stijging ten opzichte van 2018, waarin op zijn beurt ook al een stijging werd vastgesteld ten opzichte van 2017. Dan moeten we vaststellen dat het met dat asielbeleid helaas helemaal de verkeerde richting blijft uitgaan. Mijn oproep is dat het anders kan. Kijk bijvoorbeeld naar Denemarken, waar aangetoond is dat een daadwerkelijke verstrenging van het asielbeleid niet alleen mogelijk is, maar ook de juiste en nodige resultaten oplevert. Als we verder blijven knoeien in België zoals de voorbije jaren en decennia, dan blijft het hier helaas dweilen met de kraan open.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de financiële ondersteuning van gemeenten voor de preventie van radicalisering – 820 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Tijdens de vorige legislatuur werd er door de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement heel wat werk verricht om een gedegen beleid ter preventie van gewelddadige radicalisering en polarisatie te ontwikkelen.

Voor ons was het van meet af aan duidelijk dat de lokale besturen daarin een cruciale rol vervullen, zeg maar de spilfunctie wat het lokaal veiligheidsbeleid betreft, en zeker ook wat de aanpak van radicalisering betreft. Zij zijn immers het best geplaatst om in een zo vroeg mogelijk stadium alle verschillende mogelijke signalen daarrond te capteren en daar het nodige mee te doen. Het spreekt dan ook vanzelf dat wij vanuit Vlaanderen, maar ook vanuit andere bestuursniveaus, dat lokale niveau maximaal ondersteunen en versterken om die preventieve rol daarin op te nemen. Het was dan ook goed dat daarrond in 2015 een projectoproep gelanceerd werd om de steden en gemeenten waar de nood het grootst was, op dat vlak te kunnen ondersteunen. Ik denk dat die negen gemeenten bekend zijn:

Vilvoorde, Maaseik en Dilsen-Stokkem, Aalst, Antwerpen, Gent, Zele, Oostende, Menen, Mechelen.

Op eind van de vorige legislatuur hebben we dan vanzelfsprekend ook gepleit voor de continuïteit van die belangrijke projecten, en daar sluiten mijn vragen ook op aan. Het is natuurlijk bekend bij projectmiddelen: wanneer de projecten afgelopen zijn, rijst de vraag naar structurele continuïteit.

Minister, concreet heb ik er vrij recent altijd positieve geluiden over gehoord, ik ga er dus van uit dat we daar ook positieve antwoorden op gaan krijgen.

Wat is de stand van zaken rond de projectmatige ondersteuning van de net vermelde negen gemeenten? Op welke wijze zult u die gemeenten verder financieel ondersteunen? Op welke wijze zal hierbij gezorgd worden voor de continuïteit in de ondersteuning van de lokale besturen om te vermijden dat de tijdens de voorbije jaren opgedane expertise verloren gaat?

Welke middelen gaan we voorzien voor die lokale regierol, waarvan ik heel sterk overtuigd ben, en u ook uiteraard, voor die multi-agency aanpak, die verschillende disciplines die daarbij nodig zijn op dat lokaal niveau, om die brug te kunnen slaan tussen de verschillende betrokken actoren om een effectief beleid op dat vlak te kunnen voeren? Hebt u daarover al overleg gehad met uw collega-ministers?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel voor uw inderdaad relevante vragen.

De negen lokale besturen ontvangen sinds 1 maart 2016 een projectsubsidie in het kader van preventie van gewelddadige radicalisering. Eind december heb ik beslist deze subsidie te verlengen voor de periode van 1 maart 2020 tot en met 1 maart 2021, met een jaar dus. Die negen lokale besturen worden jaarlijks geëvalueerd op basis van een verslag waarbij wordt gerapporteerd over de verwezenlijkingen van het afgelopen jaar. Deze evaluaties waren steeds goed. Die negen organisaties zitten trouwens ook steeds meer in netwerking en zijn interactief met elkaar verbonden.

Lokale besturen kunnen voor ondersteuning ook een beroep doen op de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Er is een breed aanbod: een helpdesk, vorming, ondersteuning op maat. De VVSG krijgt daarvoor sedert 2015 ook een projectsubsidie. Er zijn een aantal gemeenten die daar heel vroeg en heel acuut mee geconfronteerd werden, maar ook andere gemeenten zijn vanuit de VVSG daarin ondersteund. Ook voor deze subsidie, de subsidie aan de VVSG dus, heb ik eind december beslist om ze te verlengen voor de periode van 13 januari 2020 tot 12 januari 2021. Die twee subsidies worden dus een jaar doorgetrokken.

Daarnaast wordt steeds bekeken hoe kan worden ingespeeld op vragen en signalen vanuit de lokale besturen. Een overzicht van het aanbod, de kennis en expertise die werd ontwikkeld is te vinden op de portaalsite van Vlaanderen.be: <https://preventie-radicalisering-polarisering.vlaanderen.be/>. Als u daar gaat kijken, gaat u heel veel informatie vinden: een vormingsreeks rond de radix-tool, een vormingsreeks rond omgaan met polarisering.

U vraagt op welke wijze hierbij gezorgd zal worden voor de continuïteit in de ondersteuning van de lokale besturen en zo te vermijden dat er veel expertise verloren gaat. Dat is een heel terechte vraag, want die mensen hebben expertise opgebouwd en het is niet voor elk lokaal bestuur haalbaar om het zomaar zelf onverkort voort te zetten. Bovendien, laten we eerlijk zijn, verandert ook de context op het terrein, alsook de uitdagingen op het vlak van gewelddadige radicalisering en polarisatie.

Mijn beslissing om de projectsubsidies zowel aan de lokale besturen zelf als aan de VVSG nog voor een jaar te verlengen, was bedoeld om te vermijden dat de opgebouwde expertise verloren gaat, dit in afwachting van de resultaten van het onderzoek dat het Vlaams Vredesinstituut in opdracht van het Vlaams Parlement uitvoert. Dit onderzoek focust op de lokale aanpak van radicalisering. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal, in overleg met de steden en gemeenten en de VVSG, worden nagegaan hoe de ondersteuning na 2021 het best kan worden aangepakt. Vanuit beleidsmatig oogpunt vind ik dit een juiste aanpak. Het Vlaams Parlement – niet ik, maar jullie – heeft bij het Vlaams Vredesinstituut een onderzoek gevraagd. Hoe werkt het? Hoe moet het functioneren? Kan het beter en anders? Zolang het onderzoek loopt, blijf ik financieren. Zodra het onderzoek er is, kunnen we samen nagaan welke lessen we eruit trekken en wat er in de toekomst nodig is. Moeten we verder doen zoals we bezig waren of kunnen we het anders aanpakken? Ik wacht eigenlijk het onderzoek af. Het zou van mij niet correct zijn om nu al te zeggen hoe ik het ga doen – ‘het onderzoek mag opleveren wat het wil maar ik doe mijn goesting.’ Ik denk net dat we het onderzoek eerst moeten afwachten en dan samen kijken wat we eruit kunnen leren.

Uw volgende vraag: op welke manier zal meer in het algemeen de lokale regierol worden ingevuld, ook met de nodige middelen om een professionele multi-agency-aanpak uit te werken als brug tussen veiligheid en het brede, sociaal-preventieve luik? Is er daarover al overleg geweest met de andere betrokken ministers?

Een belangrijke plek om die lokale regierol in te vullen, is de lokale integrale veiligheidscel (LIVC). Ik denk niet dat we nog eens een orgaan naast het bestaande moeten creëren. Het is altijd mijn ambitie geweest om zoveel mogelijk te bundelen, te vereenvoudigen, in te passen. U hebt zelf ook lokale verantwoordelijkheid. U weet dat men verloren loopt in het labirint van instellingen en vergaderingen. De LIVC is echt de plek waar het kan, waar ook het politionele, preventieve en brede veld elkaar ontmoeten. Ik vind dus dat we daar verder moeten op inzetten.

Belangrijk is zowel de individuele opvolging als vroegdetectie, die samen met de socio-preventieve actoren kan gebeuren. De beste manier om radicalisering en gewelddadige radicalisering te vermijden, is ze te voorkomen. Daarvoor heb je vroegdetectie nodig.

We hebben in regeerakkoord afgesproken dat we een decretaal kader zullen uitwerken waarbij we een regeling voor het beroepsgeheim gaan vinden. U weet dat dat lokaal de uitdaging is. Hoe kunnen de verschillende partners met elkaar praten over concrete casussen? Het gebeurt in veel LIVC's, maar de decretale basis is niet altijd heel helder. We willen daar dus absoluut aan werken. Ik zal hierover overleg plegen met collega Demir, die ook mee verantwoordelijkheid draagt. Ik ben ervan overtuigd dat we samen snel en goed tot een goede lijn kunnen komen.

Een van de beleidslijnen van het Vlaams actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering en polarisering is de coördinatie en samenwerking in de uitvoering. De multi-agency aanpak is dus ingebouwd in het betreffende beleid. Afstemming tussen de departementen op Vlaams niveau en tussen de Vlaamse en federale overheid, moet ervoor zorgen dat die brug tussen de socio-preventieve actoren onderling en tussen de socio-preventieve actoren en de veiligheidsactoren op lokaal vlak kan worden gemaakt.

Ik geef u twee voorbeelden. Maandelijks komt het Vlaams Platform Radicalisering samen. Dit is een netwerk van aanspreekpunten vanuit de verschillende Vlaamse departementen. In functie van afstemming met de federale overheid en de lokale overheden zijn ook het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD), de FOD Justitie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de VVSG vertegenwoordigd. Het is dus een belangrijk platform, dat maandelijks samenkomt om na te gaan of

men allemaal op dezelfde manier werkt en wat er beter en anders kan. Een tweede voorbeeld is het centrale aanspreekpunt bij het Agentschap Binnenlands Bestuur, dat vertegenwoordigd is in de Nationale Taskforce (NTF) om afstemming te verzekeren. Dat is iets wat nationaal gebeurt maar waar wij zijn afgevaardigd.

Die infrastructuur is er vandaag de dag wel. De vraag die relevant is, is uw vraag. We hebben dat een beetje opgebouwd als brandweersituatie. Ik herinner mij nog dat we samen met collega De Wever en collega Bonte in 2014-2015 naar mevrouw Milquet zijn gegaan om te zeggen dat wij in onze steden vaststelden dat er op het terrein iets aan het gebeuren was dat hoogst verontrustend was. We zijn met de lokale besturen, toen met drie samen, begonnen. We zijn zelf veiligheidsdiensten beginnen uit te nodigen. Dat is dan opgepikt. Dan is Vlaanderen in gang geschoten. Zij hebben gezegd: 'Waar brandt het? Daar gaan we geld aan geven.' Zo zijn we aan die negen gemeenten gekomen. Dat is de realiteit. Die hebben goed werk geleverd. Dat is een netwerk. Mijn voorganger zal gezegd hebben: 'Overall een cel beginnen te financieren, dat gaat niet. Laten we de VVSG ook een opdracht geven.' Je hebt immers niet overall voltijdse inzet nodig.

Dat was een goede aanpak. Vandaag de dag is radicalisering aan het veranderen. Het krijgt nieuwe dimensies. Het OCAD heeft daar rapporten over. Men vreest gewelddadig rechts-radicalisme. Sommigen zeggen zelfs dat er misschien vanuit de grote emotionele betrokkenheid bij het klimaatdebat ook daar nog dingen zouden kunnen gebeuren. Je hebt natuurlijk de bestaande gewelddadige radicalisering met islamachtergrond. Die zaken moeten goed opgevolgd worden. Dat stelt lokaal voor nieuwe uitdagingen.

We moeten het rapport van het Vlaams Vredesinstituut nu even afwachten. Op basis daarvan moeten we dat verder bekijken, met de expertise die we hebben – en die we niet verloren mogen laten gaan, daarover ben ik het met u eens. Moet dat bij die negen gemeenten blijven? Moeten we dat verbreden? Moet dat anders georganiseerd worden? Laten we daar even op wachten, en dan denk ik dat we daar een stap verder kunnen zetten. Maar ondertussen staan de structuren er, en ze functioneren.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, dank u wel voor uw zeer duidelijke en heel omstandige antwoord. Ik denk dat we daar op dezelfde golflengte zitten wat de continuïteit betreft, minstens in die negen gemeenten. U hebt terecht verwezen naar de LIVC's. Ook daar voel je heel goed, als dat eenmaal op punt staat, dat de verschillende gemeenten elkaar, weliswaar op het niveau van de politiezones, beginnen te vinden. Het is goed dat daar wat schaal gecreëerd wordt. U verwijst ook terecht naar andere vormen van radicalisering in de samenleving waarvoor we oog moeten hebben.

Ik denk ook dat daar voor Vlaanderen een belangrijke taak is weggelegd. We moeten gaan naar een decretale basis, of voldoende comfort voor allerhande Vlaamse diensten om daar mee aan tafel te schuiven. We stellen vandaag op het terrein immers vast dat er nog heel wat actoren ontbreken die zeer zinvol kunnen zijn. Ik denk aan de onderwijswereld en de welzijnswereld, die nog wat schroom ervaren om mee aan te schuiven om daar informatie uit te wisselen die heel belangrijk kan zijn in de provincie, over gewelddadige of andere vormen van radicalisering.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, u verwijst naar het onderzoek door het Vlaamse Vredesinstituut. Is dat net opgestart? Tegen welke datum zou dat ongeveer afgerond zijn?

Minister Bart Somers: Collega Brouns, we zitten op één lijn. Dat is altijd verheugend, dat de wetgevende en de uitvoerende macht elkaar vinden.

Collega De Vreese, de bedoeling is dat dat in februari-maart hier wordt opgeleverd. Over een tweetal maanden zal het rapport hier dus zijn. Dan is het aan jullie wijsheid om er hier al of niet over te vergaderen en te kijken wat we daarmee aan kunnen. Ik hoop dat daar een aantal aanbevelingen in staan die we kunnen operationaliseren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.